

Velký rozhovor s novým rektorem JAMU
Petrem Oslzlým (str. 2–5)

Emeritní rektori JAMU slaví (str. 6)

Leoš Janáček a vysoké hudební školství
na Moravě (str. 8)

Husí let: Let Husy (str. 10)

Blok textů k oslavám
70. výročí založení JAMU (str. 11–18)

HF JAMU pohledem vedoucích kateder (str. 21)

Jaký byl festival SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2018?

JAMU obrazem (str. 35)

Nový rektor JAMU,
profesor Mgr. Petr Oslzlý,
hovoří ve velkém vstupním
rozhovoru tohoto čísla Občas-
níku nejen o svém úřadu, ale
třeba také o osobní fascinaci
osobou a dílem patrona
naší akademie, u jehož
busty jsme jej na Hu-
dební fakultě
vyfotografovali.

Nový rektor: Prioritou je rozvoj vnitřní i vnější demokratičnosti JAMU

Luboš Mareček

Už více než čtvrtstoletí působí na Janáčkově akademii múzických umění v Brně profesor Petr Oslzlý, který je také jejím novým rektorem. Se školou je v úzkém pedagogickém spojení od října roku 1992, kdy na zdejší divadelní fakultě začal vyučovat dramaturgii. O tři roky později se stal ředitelem mezinárodního festivalu divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER, který je dnes opravdu celosvětově proslulou přehlídkou mladých adeptů dramatických umění. Školu ovšem nezná jen z pozice kantora, ale už více než dvě desetiletí aktivně pozoruje a ovlivňuje také její chod a fungování. Od roku 1996 totiž celý tucet let zastával pozici proděkana Divadelní fakulty JAMU. V letech 2008–2016 byl členem velkého akademického senátu JAMU. Dne 23. října 2017 byl profesor Petr Oslzlý zvolen rektorem JAMU. Na konci ledna 2018 jej do funkce na čtyři roky jmenoval prezident Miloš Zeman, a to s účinností od 1. února 2018. Ideální příležitost udělat s novou hlavou brněnské akademie velký rozhovor.

Co Vás při vstupu do rektorského úřadu v prvních měsících překvapilo a s čím jste se musel v nejvyšší akademické funkci ponejvíce vypořádávat?

Pominu-li co nejpodrobnější studium rektorské problematiky před kandidaturou, tak od chvíle, kdy jsem byl zvolen – což bylo 23. října minulého roku – jsem vlastně začal přebírat funkci rektora. Každé pondělí jsem se – snad na jednu výjimku – zúčastňoval porad vedení JAMU či kolegií rektora. Se stávajícím rektorem profesorem Medkem, stejně jako s paní kvestorkou, jsme také téměř bezprostředně zahájili pravidelná pracovní setkání, při nichž jsme probírali dosti podrobně všechny oblasti řízení JAMU. Zároveň jsem vedl rozhovory s kandidáty na prorektory, mezi něž posléze patřil i můj předchůdce. Když jsem tedy 1. února nastoupil do

úřadu, nemohlo být nic podstatného, co by mne mohlo překvapit. První den jsem prošel všechny pracovny na rektorátě a se všemi si podal ruku, i když jsem řadu lidí z rektorátu znal z dřívějšíka, s některými jsem se nově seznámil. Abych se však netvářil tak suverénně, i přes ten poměrně „dlouhý rozběh“ mne svým způsobem překvapila potřeba okamžité změny tempa. Vše, co jsem v předchozích třech měsících mohl pořádat ještě sledovat z mírného odstupu – počínaje podstatnými věcmi až po ty ne tolik důležité – ze dne na den spadalo pod moji zodpovědnost. Brát na sebe zodpovědnost jsem celoživotně naučen i schopen, ale ten prudký nárůst její míry byl pro mne trochu náročný.

Vraťme se ještě na samotný začátek. Proč jste se rozhodl kandidovat na rektora JAMU?

Každý člověk, který umělecky tvoří, ohledává a rozpoznává po celý život skrze své umění svět a svým dílem o tom veřejně vypovídá. Zároveň poznává a osvojuje si formální postupy a řemeslo, noří se do historického vývoje a studuje všechny zákonitosti a taje druhu umění, v němž tvoří. Nepřetržitě také přemýšlí nad uměním jako takovým.

Člověk je v každé etapě svého života postaven před otázku zodpovědnosti, v tomto smyslu zodpovědnosti vůči vlastní zkušenosti. Proto se také stáváme pedagogy. V umělecké praxi získáme tolik zkušeností, že si dříve nebo později začneme klást otázku, máme-li právo ponechat si je sami pro sebe a nepokusit se předávat je dále. A při svém působení na JAMU jsem nenabyl pouze zkušenosti pedagogické, ale též s organizací školy. Dvanáct let jsem byl prvním proděkanem Divadelní fakulty a posléze dvě období členem velkého akademického senátu JAMU, účastnil jsem občas jako proděkan i kolegií rektora. K tomu lze třeba přičíst zkušenost z pětadvaceti let ve funkci ředitele Centra experimentálního divadla, tedy instituce řádově

Rektor JAMU Petr Oslzlý: „Jsem všechno, jen nejsem úředníkem! Životní praxe mne však naučila nejen úřední úkony ovládat, ale úřady také úspěšně a v demokratickém duchu vést.“

menší než JAMU, ale vnitřně podobně organizačně složitě. Velkou motivací pro mne byla také důvěra, kterou mi vyslovovali mí kolegové.

Poprvé jste na funkci rektora JAMU kandidoval před osmi lety. Změnila se za tu dobu nějak vaše vnitřní motivace, s níž jste chtěl tuto pozici opět získat?

Tehdy jsem byl nakonec rád, že jsem zvolen nebyl. Hlavně jsem neměl vpořádané své závazky vůči Centru experimentálního divadla, které jsme si s Peterem Scherhaueferem vymysleli, v roce 1987 jsem pak napsal jeho koncept a nakonec jsem se před čtvrtstoletím stal jeho ředitelem. Tentokrát jsem již před rokem a půl ohlásil, že na další období již na ředitele CED nebudu kandidovat. Myslím, že jsem pro tuto organizaci, která je tak trochu „mým dítětem“, již udělal maximum. To rozhodnutí však nijak nesouviselo s pozdější kandidaturou na rektora, protože v té době jsem o ní ještě neuvažoval, když jsem k ní však byl později kolegy vyzván, mohl jsem s

ní s čistým svědomím souhlasit. V tom byla má současná vnitřní motivace, na kterou se ptáte, pevnější.

Můžete prosím připomenout, jaké budou po čtyři roky Vaše priority ve funkci rektora?

Mnohé z nich jsem naznačil ve své koncepci a ve svém volebním projevu. Jasně jsem vyjádřil, že základní filozofickou, občanskou a etickou prioritou je chápání vysoké školy jako ohniska demokracie. Mojí hlavní prioritou tedy je péče o rozvoj vnitřní i vnější demokratičnosti JAMU, o demokracii organizace školy i pedagogického procesu a demokratické působení naší akademie v české společnosti. Je potřebné, aby se představitelé školy i její pedagogové nebáli zaujímat jasná demokratická občanská stanoviska. Budu také podporovat aktivní občanské iniciativy studentů. Další základní prioritou je schopnost reagovat na současný vývoj vysokého školství a udržení i další rozvíjení vysoké kvality JAMU. Chápu naši akademii jako špičkovou evropskou uměleckou školu a chtěl bych její současnou mezinárodní prestiž a postavení nejen udržet, ale i posilovat. „Jsem všechno, jen nejsem úředníkem! Životní praxe mne však naučila nejen úřední úkony ovládat, ale úřady také úspěšně a v demokratickém duchu vést,“ prohlásil jste ve svém kandidátském projevu před volbou. Co to znamená ve Vašem náhledu a chápání pozice rektora JAMU? Je to spíše úředník, vysoký manažer koordinující zevnitř potřeby obou fakult či reprezentant akademie navenek?

Toto moje častěji citované prohlášení bylo tak trochu provokací, která byla motivována snahou nenadbíhat kladné volbě a nelíčit se ve skvělých barvách. Hned po této provokativní větě jsem však vyjádřil, že jsem si vědom, že rektor je hlavou úřadu a musí tedy být schopen vykonávat všechny potřebné úřední úkony co nejzodpovědněji. Musí se umět starat o svůj úřad a celé rektorské pracoviště. Chápu funkci rektora jako manažerskou i odbornou, rozhodně se tedy nebudu snažit být pouhým úředníkem, který jen precizně vykonává potřebné úřední úkony. Když člověk takovému přístupu propadne, přizpůsobuje realitu úředním pravidlům. Poprvé jsem byl do manažerské či organizační pozice postaven v roce 1976, když jsem se stal uměleckým šéfem Divadla na provázku. A od té doby se ve všech funkcích, které jsem kdy zastával, snažím, aby všechny úřední úkony sloužily fungování a programování mnou vedeného projektu či instituce.

Člověka v každé vedoucí funkci dotváří i tým jeho nejbližších spolupracovníků. Vy jste ke třem stávajícím zřídil post ještě čtvrtého prorektora. Proč tento kvartet?

Ve chvíli, kdy tento požadavek zazněl, jsem hlavně vycházel z jakési disproporce: JAMU jako celek měla tři prorektory a obě fakulty, Hudební i Divadelní fakulta měly čtyři proděkany, kteří tedy neměli na rektorské úrovni odpovídající počet partnerů. A administrativní práce přibývá na všech úrovních školy. Hned po zvolení jsem

prof. Mgr. Petr Oslzlý (*1945)

- český divadelní dramaturg, scenárista, herec, divadelní publicista a vysokoškolský pedagog, od 1. února 2018 rektor brněnské JAMU.
- v roce 1973 absolvoval obory divadelní vědy a dějiny a teorie umění na Filozofické fakultě MU (v té době UJEP) v Brně.
- od roku 1973 je jednou z vůdčích osobností Divadla na provázku, resp. Divadla Husa na provázku, kde působil jako dramaturg a v letech 1976–1980 a 1992–2001 byl jeho uměleckým šéfem.
- 1984–1989 organizuje ve spolupráci s britskou The Jan Hus Educational Foundation a Chartou 77 ve vlastním bytě tajné bytové semináře Podzemní univerzity.
- v listopadu 1989 je jedním z protagonistů stávkových českých divadel, spoluzakladatelem Občanského fóra.
- od konce prosince 1989 do července 1992 je kulturním poradcem a asistentem prezidenta republiky Václava Havla.
- v roce 1993 byl na JAMU jmenován docentem a v roce 2000 profesorem dramatických umění – oboru dramaturgie.
- v letech 1996–2008 byl proděkanem Divadelní fakulty, kde je od roku 1994 ředitelem Mezinárodního festivalu divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER.
- od roku 1993 do konce sezony 2017/2018 je ředitelem Centra experimentálního divadla v Brně.
- je dramaturgem téměř sta divadelních inscenací a několika významných mezinárodních divadelních projektů, autorem velkého počtu scénářů, hereckým představitelem více než šedesáti divadelních rolí, autorem řady knih o divadle i o výtvarném umění.

Ministr školství Robert Plaga předposlední lednový den předal v pražském Karolinu jmenovací dekrety dvanácti novým rektorům vysokých škol, které jmenoval prezident Miloš Zeman. Prezident tak učinil bez tradičního ceremoniálu, který se v minulosti obvykle konal na Hradě. Z rukou ministra školství, mládeže a tělovýchovy v demisi jmenovací dekret převzal také nastupující rektor JAMU profesor Petr Oslzlý, jehož mandát potrvá čtyři roky.

Inaugurován byl nový rektor JAMU profesor Mgr. Petr Oslzlý ve školním Divadle na Orli. Slavnostní uvedení do úřadu se uskutečnilo za přítomnosti hlav či představitelů hned dvaceti tuzemských vysokých škol, nejvyšších akademických hodnostářů brněnské umělecké akademie, ale také ministra školství, mládeže a tělovýchovy ČR Roberta Plagy, senátorky Elišky Wágnerové, emeritních rektorů JAMU Aleny Štěpánkové-Veselé a Aloise Hajdy a desítek čestných hostů.

si s paní kvestorkou ověřil, že je realizovatelné mít čtveřici prorektorů. Statutárním prorektorem se stal profesor Josef Kovalčuk, jehož resortem jsou tvůrčí činnosti, garance rozvoje vědy a výzkumu, s tím související agenda doktorských studií a připadá mu i ediční činnost školy a supervize umělecké činnosti, stejně jako péče o její dokumentaci a archivaci. Prorektorkou pro velmi důležitou oblast, tedy pro studijní záležitosti a kvalitu, je profesorka Silva Macková, do jejíž oblasti spadá koordinace přípravy akreditačních návrhů fakult i celoškolská agenda spojená s procesy habilitačních a jmenovacích řízení, zdaleka ne v poslední řadě pak koordinace systému řízení kvality a hodnocení kvality na škole. Prorektorem pro vnější vztahy, domácí i zahraniční, je docent Vít Spilka, který má tedy zodpovědnost za metodické vedení oblasti public relations JAMU, supervizi a vytváření koncepce webových stránek a vizuálního stylu JAMU, koordinaci zahraničních kontaktů školy, mezinárodních procesů agendy EU, zejména Erasmus a další. Můj předchůdce ve funkci rektora, profesor Ivo Medek, se stal prorektorem pro strategii a rozvoj, garantuje tedy přípravu a hodnocení realizace základních strategických dokumentů školy, je supervizorem projektové činnosti i investičních záležitostí a technologického vybavení JAMU. Toto je jen základní oficiální pojmenování a stručné upřesnění jejich oblastí. Vše je a bude ověřováno v chodu školy. Ale dosavadní praxe ukazuje, že rozdělení úkolů mezi tento kvartet může fungovat.

Pojďme ke konkrétním oblastem. Váš předchůdce v rektorském úřadu profesor Ivo Medek ve své koncepci a vizi zdůrazňoval kategorie, jako jsou kvalita a internacionalizace. Jak chcete postupovat kupříkladu na těchto polích?

Na poli kvality je potřeba postupovat ve smyslu realizace a postupného zavádění Novelu vysokoškolského zákona. Již se podařilo ustanovit Radu pro vnitřní hodnocení. Jejím předsedou je ze zákona rektor, místopředsedkyní bude prorektorka profesorka Silva Macková, která má v této oblasti opravdu velké zkušenosti. Směrem k internacionalizaci je pro mne důležitá jasná prozápadní kulturní orientace.

Jak a čím tedy chcete JAMU profilovat v zahraničí a zvyšovat její mezinárodní kredit?

JAMU už v této chvíli velký mezinárodní kredit má. Přinejmenším dvě její akce mají světovou prestiž. Jedná se o Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka, jejíž význam stejně jako zájem o samotného skladatele, jehož jméno nese, neustále narůstá. V divadelní oblasti jde o Mezinárodní festival vysokých divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER, který se kupříkladu letos musel vypořádat s tím, že se na něj přihlásilo 45 vysokých škol z celého světa. To je dosavadní rekord a zároveň je to signál, jak významně je tento festival ve světě vnímán. Je důležité podporovat tyto prestižní akce Janáčkovy akademie, díky nimž mají obě fakulty řadu dobrých kontaktů v Evropě i dále ve světě. Nejdůležitější oblastí pro rozvíjení mezinárodních kontaktů je samozřejmě Evropská unie, ale atraktivní zónou pro navazování spolupráce může z mého pohledu být třeba Jižní Amerika nebo Jihoafrická republika, s níž již první kontakty přes Encounter máme.

Jste spokojen s uplatnitelností absolventů JAMU? Jak kupříkladu vidíte kontakt školy se svými někdejšími posluchači?

Na začátku výuky svým nastupujícím studentům vždy opakují, že uplatnit se v našich oborech, tedy v dramaturgii či režii, je velice obtížné. A že to bude plně záležet na nich samotných, na jejich aktivitě, o níž by se měli s plným vědomím, že jsou začátečníky, snažit ve sféře profesionálního umění od začátku studia, i když mnozí se umělecky probouzí až ve vyšších ročnících. Všichni si musí být vědomi, že mají na co navazovat, protože naše škola již vychovala ve všech hudebních i divadelních oborech řadu špičkových umělců. Samozřejmě je konkurence velká a ne všichni naši absolventi dosáhnou mimořádných vrcholů, někteří posléze třeba i rezignují na uměleckou práci. Ale škola se musí snažit připravit je tak, aby jejich vstupní šance byly co největší. Všichni mají v zádech silnou značku JAMU. Důležité je také rozvíjení živých kontaktů s absolventy, které by měly pěstovat jednotlivé katedry, ateliéry a fakulty. Všechny úspěchy absolventů dodávají kuráž současným studentům a logicky posilují prestiž celé školy. Oceňuji, když se naši absolventi na školu vrací a stávají se jejími pedagogy.

Jaká kritéria by měl podle Vás měl ideální absolvent JAMU splňovat?

Samozřejmě musí být především ve svém oboru co nejlépe profesně

řemeslně vybaven. A zároveň by měl mít potřebu hledat nové formy a ve smyslu janáčkovské tradice být odhodlán k odvážným experimentům. Nejen hudba, ale i divadlo jsou dnes skutečně mezinárodním uměním a absolventi JAMU by měli být připraveni překračovat hranice našeho kulturního teritoria, měli by mít touhu po mezinárodní spolupráci a neměli by se bát celý svět vnímat jako umělecké prostředí svého příštího působení.

Brněnská akademie nese od svého založení 12. září 1947 jméno Leoše Janáčka. Jak osobně vidíte jeho patrocínium v roce 2018? Co může tento výjimečný muž školy dnes přinést a co třeba přináší?

Janáček je fascinující uměleckou osobností. Z mého pohledu především jako umělecký novátor a experimentátor, jehož experimenty se ovšem opíraly o velkou předchozí práci, rozsáhlou sběratelskou činnost v oblasti lidové hudby a celkově velmi podrobné studium a znalost hudby. V tom je velkým vzorem pro naše studenty. Hledání nových výbojů je v umění životadárnou potřebou, musí se však opírat vždy o hluboké poznání uměleckého oboru, v němž chceme experimentovat. Čím je to poznání hlubší, tím je výsledný experiment také opodstatněnější a o to zajímavější. Oproti Praze, která je přirozeným administrativním i kulturním centrem, mělo by být Brno centrem uměleckého experimentu. Leoš Janáček, jeho život i jeho umělecké nasazení nás zde k tomu zavazuje a inspiruje. Osobně mne fascinuje i jeho lidský osud. Přečetl jsem o něm toho již hodně a spojuje mne s ním i láska k lázním Luhačovice, kam také jezdím na léčebné pobyty a procházím zde znovu a znovu po jeho stopách.

Posloucháte rád Janáčkovu hudbu? Co z jeho díla preferujete?

Miluji houslovou hudbu, proto mám velmi rád oba jeho smyčcové kvartety, především ten první vytvořený z podnětu Kreutzerovy sonáty. Z jeho operního díla je pro mne dramatickým i citovým vrcholem Její pastorkyňa. Protože, jak doufám, mám v sobě stále ještě kus dítěte, nesmírně mne baví Příhody Lišky Bystroušky. Záměrně jsem neřekl jako první Sinfoniettu, aby to nevypadalo obligátně, ale její poslech je mojí srdeční záležitostí podobně jako Zápisník zmizelého, který má i velkou zajímavost dramaturgickou, a Glagolskou mši, kterou Janáček napsal z větší části v Augustiniánském domě

právě v Luhačovicích, vnímám jako jeden z vrcholů moderní duchovní hudby.

Jste o dva roky starší než škola, kterou vedete. Kdy a jak jste vůbec poprvé zaznamenal existenci JAMU. Jaká to pro Vás v minulosti byla škola?

Divadlo jsem dělal od osmi let, kdy jsem poprvé stál na scéně. Můj otec, i když byl kožešník, byl před válkou spoluzakladatelem významného prostějovského ochotnického spolu Hanácká obec, organizoval prostějovské vystoupení a moravské turné Voskovce a Weriha s jejich Vest Pocket Revue. Oba moji rodiče žili aktivně divadlem. Přátelili se s Rudolfem Dylem starším i s jeho synem a dalšími herci. Já však chtěl nejdříve až posedle být malířem, vyrůstal jsem obklopen obrazy, ale postupně ve mně zvítězila touha dělat divadlo. Komunistický režim, pro nějž byl můj otec třídním i politickým nepřítelem, mi však nedovolil z kadrových důvodů studovat. Musel jsem se vyučit kovomodelářem a pak jít na strojnickou průmyslovku, na niž jsem byl vyslán Sigmou Lutín, pro niž jsem se učil. V roce 1966 po dokončení průmyslovky jsem se přihlásil na herectví na DAMU. Přijímačky jsem tehdy dělal s Jaromírem Hanzlíkem a on byl – po třech náročných kolech – nakonec mezi přijatými první a já dvanáctý. Ale po zásahu prostějovského výboru KSČ mi bylo sděleno, že mohu pokračovat ve studiu pouze na technice. Přihláška do Brna na JAMU, kterou jsem měl jako druhou možnost, mi byla vrácena a ke zkouškám jsem nebyl ani pozván.

Nastoupil jsem na strojnickou fakultu VUT. Protože technické studium mne nezajímalo, i když jsem je zvládal, věnoval jsem se výhradně divadlu, začal jsem dělat v brněnském Vysokoškolském klubu divadelní skupinu Quidam. Intenzivním hereckým výcvikem, který jsem si sám vytvářel, jsem dospěl až k extrémně dynamickému pohybovému herectví. Někdy říkám, že jsem byl první českým divadelním performerem. Se skupinou Quidam jsem poprvé vyjel do zahraničí, nejprve na festival studentského divadla do chorvatského Zagrebu a pak ke konci roku 1968 do Londýna, kde jsme získali angažmá na dva měsíce v International Theatre Club v Mercury Theatre. To jsem již byl studentem Divadelní vědy a kunsthistorie, tedy oboru Dějiny a teorie umění na Filozofické fakultě dnešní MU, kam mi byla přijata přihláška na jaře roku 1968. Zde jsem se poprvé setkal s Bořivojem Srbou, který

mne nejprve přizval do svého režisérského semináře na JAMU a později mne za sebe vyslal do Husy, v té době již působící nuceně pod jménem Divadlo na provázku. Všichni mí nejbližší celoživotní spolupracovníci – Eva Tálská, Zdeněk Pospíšil a Peter Scherhauffer i většina herců, Bolek Polívka, Jiří Pecha, Mirek Donutil a další, byli absolventy JAMU. A založení Husy na provázku – která se pro mne stala divadlem mého života – také vyšlo ze Srbových seminářů na JAMU. O Janáčkově akademii jsem tedy věděl od chvíle, kdy jsem se začal zajímat o studium divadla, a v mém uměleckém životě nakonec se hrála nezaměnitelnou úlohu.

Při nástupu do funkce jste věděl, že se po určitou dobu budou krýt vaše vedoucí funkce ředitele Centra experimentálního divadla a rektora JAMU. Dají se obě tyto vysoké vedoucí funkce koordinovat či stihnout?

Kdybych se již dříve nerozhodl jako ředitel CED skončit, na rektora bych ne kandidoval. Překrytí bude pětiměsíční. Funkci tedy definitivně předám se začátkem nové divadelní sezony. I když to není snadné, do konce této sezony dokáži obojí zvládnout. Dlouhodobě bych to však rozhodně nedělal.

Při volbě jste mluvil kupříkladu o společném projektu obou fakult Dny JAMU, kterým by se brněnská akademie prezentovala v hlavním městě. Jak si je představujete?

Vzájemná prezentace divadelních představení a koncertů mezi hudebními a divadelními fakultami JAMU a AMU by mohla být jistě čtenější. Ale Dny JAMU v Praze by se mi nejlépe líbily v Divadle Archa, což je velmi prestižní místo mladé kultury v Praze. Výhodou by bylo, že by ke školním produkcím bylo přilákáno širší publikum, než které má DAMU a HAMU. JAMU by se tak mohla představit širší kulturní veřejnosti v Praze. Museli bychom na to ovšem získat grant, protože by to nebyla jednoduchá rozpočtová záležitost. Myslím, že by to mohlo podpořit třeba i město Brno a Jihomoravský kraj, šlo by přece i o jejich reprezentaci. Uskutečnit tuto akci by však mělo smysl jen tehdy, pokud by obě fakulty projekt pochopily jako svou vnitřní potřebu. Organizovat ji „shora“ z úrovně rektorátu by nemělo smysl.

Má JAMU třeba nyní ještě i nějaká manka, která cítíte v organizaci či struktuře?

Myslím, že úroveň naší školy je velice dobrá. Na žádná podstatnější manka jsem prozatím nenarazil, což

neznamená, že není co zlepšovat. Jednou z možností, která doposud naplněna nebyla, je skutečnost, že nevydáváme žádnou odbornou, recenzovanou hudebně-divadelní revui. Již delší dobu se tímto námětem zabýváme, ale nevím, zda je to možné realizovat. Na druhé straně máme dosti bohatou vydavatelskou činnost.

„Chci být komunikativní, zároveň chci být tolerantní, tedy demokratický, ale zároveň chci být schopný závažných rozhodnutí,“ uvedl jste také už před volbou. Měl jste na mysli některé důležité změny nebo jste to myslel obecně? Chod každé instituce, uměleckou akademii nevyjímaje, vyžaduje dělat závažná rozhodnutí. Byl bych rád, kdyby jich bylo co nejméně, protože závažná rozhodnutí je nutné dělat v okamžicích krizové situace. Důležitá je samozřejmě otevřená komunikace rektorského pracoviště a obou fakult.

V čele akademie budete stát čtyři roky a podobně jako prezident můžete funkci zastávat pouze dvakrát po sobě. Schválně, i když trochu hypoteticky, se ptám po nástupu do prvního funkčního období... Přijal byste mandát i na to druhé?

O tom, že bych kandidoval i ve druhém funkčním období, neuvažuji. Moje práce a nasazení však v tom prvním budou stejně intenzivní, jako kdybych o tom uvažoval.

Hodláte třeba po prvním akademickém roce ve funkci nějak osobně či snad veřejně bilancovat své působení v rektorském úřadě?

Bilancovat jsem vlastně začal hned po nástupu. Nejprve jsem bilancoval, nakolik jsem se na převzetí funkce v tříměsíčním období po zvolení stačil připravit, pak po měsíci – tedy po inauguraci, která byla 2. března – bylo potřeba podrobněji se zamyslet, zda všechno potřebné zvládám. A trochu podstatnější bilance následuje teď po zvykově zavedených „stech dnech“, což se shodou okolností sešlo se zasedáním velkého Akademického senátu JAMU, na němž byla projednána Výroční zpráva za minulý rok a schváleno několik pro chod školy důležitých vnitřních přepisů. Vlastně všechna zasedání Akademického senátu, Správní rady či Umělecké rady jsou svým způsobem bilancováním určitých konkrétních oblastí a ze všech těchto jednání jsou veřejné výstupy. Takže nesporně i po roce bude řada příležitostí k bilancování.

Emeritní rektori JAMU Alena Štěpánková-Veselá a Alois Hajda oslaví 95 a 90 roků

(narozeninový rozhovor s první polistopadovou rektorkou brněnské akademie)

Luboš Mareček

Úctyhodné pětadevadesátiny oslaví 7. července profesorka Alena Štěpánková-Veselá, která stála v čele brněnské umělecké akademie v dobách jejích bouřlivých časů a proměny celé struktury této školy po roce 1989. Sama je vlastně jednou z prvních absolventek této své alma mater. Od sedmi let chodila na hodiny klavíru k Janáčkově žačce Zdeňce Illnerové. Tu občas navštívila paní Zdeňka Janáčková a byla tak svědkem jejích klavírních začátků. Posléze piano vyměnila za varhany a ty se jí staly celoživotním osudem.

Je mimořádnou a kouzelnou náhodou, že ve zcela stejný den – jen o pět let později – se narodil nástupce emeritní rektorky v jejím úřadě, profesor Alois Hajda. JAMU oběma významným akademickým hodnostářům a dvěma prvními polistopadovými hlavami školy uspořádala v polovině června slavnostní večer věnovaný významným životním jubileím obou jmenovaných, který se konal v brněnském Besedním domě. U příležitosti tohoto jedinečného výročí i mimořádného večera jsme si povídali se vzácnou jubilantkou.

Dva první polistopadoví rektori JAMU Alena Štěpánková-Veselá a Alois Hajda se narodili ve stejný den 7. července v rozestupu let 1923 a 1928. Škola pro oba mimořádné oslavence připravila v Besedním domě slavnostní večer s hudebním i divadelním programem.

Jak se vůbec z klavíristky stane varhanice?

U mě v tomto případě hrála podstatnou roli náhoda. V roce 1942 jsem maturovala na III. reálném gymnáziu v Brně, byla válka a vysoké školy byly zavřené. Na lyžařském zájezdu do Beskyd jsem se seznámila s neteří profesora Františka Michálka, Marií Waldovou. Svěřila jsem se jí, že uvažuji o studiu klavíru na brněnské konzervatoři. Ona mi domluvila návštěvu u svého strýce, který by mohl posoudit, zda mám naději na přijetí. Při návštěvě u pana profesora jsem mu zahrála několik skladeb, mezi nimi také Bacha. On mi tehdy doporučil, abych se přihlásila ke studiu varhan. Bylo to pro mě velké překvapení, na varhany jsem předtím nikdy nehrála. Roli při tom zřejmě hrály mé malé ruce, které by byly pro klavír handicapem. Na přihlášku jsem napsala, že se hlásím ke studiu klavíru nebo varhan. A byla jsem přijata na varhany. Profesor Michálek byl zcela výjimečným pedagogem, vedl mě na konzervatoři i na JAMU a bylo mým životním štěstím, že jsem u něj mohla studovat.

Oslavíte neskutečných pětadevadesát let a ještě se k vlastnímu jubileu chystáte koncertovat. Prozradte prosím něco více o tomto vystoupení i skladbě programu?

Celou akci jsem vymyslela, když jsem si uvědomila, jak byly v našem oboru propojeny vztahy učitel a žák. Bude to koncert čtyř generací: já jako nejstarší, můj žák na JAMU Zdeněk Nováček, Petr Kolař, který byl žákem Zdeňka Nováčka na konzervatoři a mým žákem na JAMU, a nakonec Petra Kujalová, žačka Zdeňka Nováčka na konzervatoři i na JAMU. V programu koncertu figurují skladby Louise-Nicolase Clérambaulta, Johanna Sebastiana Bacha, Felixe Mendelssohna-Bartholdyho, Františka Musila, Roberta Schumanna a Léona Boëllmanna.

Budete mít trému? Jak s ní případně bojujete a jak se na vystoupení připravujete?

Doufám, že žádnou trému mít nebudu. Věnuji se také trochu cvičení jógy. Na jednom táboře nás vedl indický guru Suren Gójal. Jeho rada proti trémě zněla: Zapalte si svíčku a soustředte se na její plamen. Před koncertem se zahleďte na nějaké dítě mezi posluchači a řekněte si: „I am playing for my Lord.“

Které varhany v Brně jsou vaše nejmilovanější a proč?

Jsou to varhany v jezuitském kostele Nanebevzetí Panny Marie, jejichž autorem je švýcarský varhanář Hermann Mathis. Podle mého přesvědčení jsou to nejlepší moderní varhany v naší republice s možností interpretace hudby všech stylových údobí s možností nescíslných zvukově barevných kombinací.

Vedla jste JAMU v těžkých a složitých letech bezprostředně po sametové revoluci v roce 1989. Co bylo tehdy pro vás jako první a jedinou dosavadní rektorku této školy nejtěžší, nejproblematičtější a proč?

Vycházela jsem z přesvědčení, že mým hlavním úkolem bude školu oprostít od „normalizační minulosti“, dát prostor všem talentům a uskutečnit mnoho personálních změn. Umožnit návrat pedagogů, kteří byli po sovětské okupaci v roce 1968 nuceni školu opustit, a napravit mnoho křivd. Dalším problémem byla skutečnost, že škola vlastnila jedinou budovu na Komenského náměstí, která byla v havarijním stavu. Takže bylo nutno pro školu získat nová pracoviště. Během mého funkčního období to byla generální rekonstrukce divadelního studia Marta, rekonstrukce budovy na Komenského náměstí, krásná secesní budova pro Divadelní fakultu na Mozartově ulici, prostory pro rektorát na Beethovenově ulici a bývalý hotel Astoria, nyní Astorka na Novobranské ulici. Mým hlavním úkolem bylo zvýšit úroveň školy tak, aby se svými pedagogicko-uměleckými výsledky úspěšně zařadila mezi přední vysoké umělecké školy v Evropě.

Jak na své rektorské působení mezi lety 1990–1997 vzpomínáte s odstupem času? Dělal byste něco jinak?

Vzpomínám na to trochu nostalgicky jako na dobu velkého nadšení z nově nabyté svobody a velké chuti do práce. Asi bych dnes dělala totéž.

Jak vidíte kondici školy v roce 2018? v čem jsou její aktiva, v čem její možná manka?

JAMU se rozrostla o mnoho nových oborů na obou fakultách, v některých dosáhla mimořádných výsledků, o studium usiluje mnoho zájemců. Měla by se podle mého názoru zvýšit náročnost především v doktorském studiu, aby tento titul dosáhly jen mimořádné osobnosti. Přála bych také své alma mater, aby před osobními zájmy převážila společná snaha „táhnout za jeden provaz“.

V čem je podle vás největší rozdíl mezi studenty uměleckých vysokých škol konce čtyřicátých let minulého století a stávající končící dekadý?

Podstatně se zvýšil počet studentů, je mnohem větší konkurence.

Škola vloni oslavila sedmdesátku, co jí přejete do dalších let? Jak často se na svoji alma mater vracíte?

Naší škole přeji mnoho výrazných talentů a další umělecké a pedagogické úspěchy. Do školy se ráda vracím jako členka fakultní i celoškolské umělecké rady.

Na inauguraci Petra Oslzlého jste získala vzácný slepotiskový otisk rektorského límce JAMU, který jste při slavnostních příležitostech sedm let nosila. Co pro vás toto ocenění znamenalo?

Je to krásná připomínka na nezapomenutelná léta v čele školy.

Jste ve svém věku neskutečně veřejně činná. Víím, že se zasazujete už léta o stavbu brněnského koncertního sálu. Popište stávající stav zrodu této důležité koncertní síně. V čem tady vidíte rezervy?

Je to veliký dluh našeho města, který trvá přes sto let. V roce 1902 na tento nedostatek již upozornil spisovatel a novinář Karel Elgart Sokol v Lidových novinách. V roce 1929 bylo

V závěru inauguračního obřadu předal nový rektor JAMU Petr Oslzlý svým třem zúčastněným předchůdcům speciální slepotisky jako ocenění jejich práce pro akademii a založil tak novou tradici. Emeritní rektori a profesori JAMU Alena Štěpánková-Veselá, Alois Hajda a Ivo Medek získali vzácné tištěné repliky rektorského límce.

toto manko kritizováno v Pazdírkově hudebním slovníku naučném. Naše vynikající Filharmonie má ze všech českých orchestrů nejhorší pracovní podmínky. Zkoušky probíhají v sále Besedního domu, který je krásným prostředím pro koncerty komorní hudby, ale při studiu skladeb s velkým nástrojovým obsazením dochází k tak vysoké hladině zvuku, že to přímo ohrožuje zdraví filharmoniků, kteří jsou většinou našimi absolventy. Před koncertem měl orchestr jedinou generální zkoušku v budově Janáčkova divadla, kde nyní probíhá rekonstrukce. Takže se koncertuje v různých náhradních prostorách. Celá tato anabáze by si vyžadovala dlouhý článek. Omezím se pouze na konstatování, že vše záviselo na přístupu vedoucích představitelů města k této otázce. Naštěstí dnešní primátor města Brna Petr Vokřál pojal výstavbu koncertního sálu jako prioritu a za to mu patří dík. V současné době se dokončuje výstavba podzemních garáží a pro další výstavbu byli vybráni zkušení zahraniční odborníci. Rezervy vidím pouze v tom, že vše tak dlouho trvá. Měli bychom se dočkat otevření v roce 2021.

Jak hodnotíte kulturní politiku města, na jehož půdě JAMU působí?

Brno je vedle Prahy našim nejvýznamnějším kulturním centrem. Máme zde šest vysokých škol univerzitního typu, vědecké ústavy mezinárodního významu, řadu divadel, vynikající hudební tělesa, několik muzeí. Bez kvalitního koncertního sálu však zůstáváme v oblasti hudby na provinční úrovni. Nápravu tohoto stavu jsme dlužni památce Leoše Janáčka.

Vy jste se narodila o pět roků dříve ve stejný den jako váš nástupce v úřadě a další významný rector emeritus Alois Hajda, který slaví devadesátku. Zkuste prosím vám oběma popřát k těmto opravdu mimořádným jubileím...

Zdraví a životní pohodu.

Leoš Janáček a vysoké hudební školství na Moravě

Jiří Zahradka

Když v roce 1865 jedenáctiletý Leoš Janáček přišel do Brna, dostalo se mu hudebního vzdělání v augustiniánském klášteře sv. Tomáše na Starém Brně. Nemajetným hudebně nadaným chlapcům zde umožňovala pobyt a vzdělání nadace k podpoře hudby, založená již roku 1653 z odkazu hraběnky z Thurnu a Walsassina. Bylo to hudební vzdělání na dobré úrovni, o čemž svědčí i fakt, že již v roce 1871 mohl Leoš Janáček nastoupit na post zastupujícího ředitele kůru v bazilice na Starém Brně. Mezi pedagogy patřil i Pavel Křížkovský – tehdejší ředitel augustiniánské thurnovské fundace. Přesto si Janáček o několik let později prohloubil vzdělání v pražské Skuherského varhanické škole a později také během pobytů na lipské a vídeňské konzervatoři.

Hned po návratu z Vídně se Janáček rozhodl zřídit v Brně české hudební učiliště, které by zajistilo hudební vzdělání pro celou Moravu i Slezsko. V Brně totiž taková škola chyběla. Vedle augustiniánské fundace zde bylo několik soukromých učitelů a pár malých ústavů, ale ty byly povětšinou německé. Mladému ambicióznímu Janáčkoví bylo jasné, že usilovat o českou konzervatoř hudby v převážně německém Brně by bylo bez výsledku. Rozhodl se tedy po vzoru pražské varhanické školy založit školu zaměřenou primárně na hudbu církevní. Inicivoval v roce 1881 vznik Jednoty na zvelebení církevní hudby na Moravě, která se stala zřizovatelkou varhanické školy, jejímž ředitelem byl po celou dobu existence Janáček osobně. Finanční prostředky byly po vzoru podobných spolků a družstev získávány formou členského poplatku, později se přidaly také subvence z různých institucí. Krátce poté, v roce 1882, vzniklo v Brně další české hudební učiliště, kde Janáček také krátce vyučoval, škola Besedy Brněnské, která byla zaměřena velmi prakticky na výchovu orchestrálních hráčů atd. Hudbě se též vyučovalo na

Odshora: Janáček s profesory varhanické školy a absolventy varhanického kurzu 1914. LJ na zahrádce před svým domem se svými žáky, zleva František Rybka, LJ, Mirko Hanák, Břetislav Bakala (stojící), 1925.

Slovanském ústavu ku vzdělání učitelů (později Českém ústavu ku vzdělání učitelů), kde Janáček působil od roku 1886 až do svého penzionování v roce 1904. Tento model fungoval v podstatě až do roku 1918, přičemž varhanická škola se postupně vzdalovala pouze církevní hudbě a stala se prestižní hudební školou se širokým zaměřením. V roce 1903 Janáček o varhanické škole napsal: „[...] důvěřoval jsem, že zabezpečí se škola vědeckějšími přednáškami o hudbě, jež umožňují žáku vyvinout se individuálně, svérázně, a přece ho ochraňují pravdivým poznáváním prací věků a časů před možným poblouzněním, tak snadným v říši tónů. Akceptováním psychologického stanoviska ve vyučování teorii hudební dání škole zvláštní ráz i odůvodnění a právo, že jest a bude, dokud se nevdá toho směru [...] Obsáhlost učiva na Varhanické škole vábí k sobě, ale zdolá ji jen talent hudební, který považuje hudbu – v působnosti skladatelské, učitelské, varhanické, dirigentské – za cíl životní a prostředek výživy.“ (O významu Varhanické školy, Moravská orlice, roč. XVI/1903, č. 82/ 10. 4.)

Po roce 1900 vznikaly v Brně s rostoucími potřebami opery brněnského

Národního divadla také různé pěvecké školy, např. Miroslava Lazara.

Po vzniku Československé republiky si již pětadesátiletý Janáček okamžitě uvědomil, že nová politická situace umožňuje zřízení hudební konzervatoře v Brně. Nejprve v roce 1919 transformoval varhanickou školu a školu Besedy brněnské v soukromou konzervatoř a veškerou svou energii zaměřil na snahu o její zestátnění. Jeho vize byla jasná: „Připojením věd hudebních filozofické fakulty universit ku konzervatoři dospěla by tato významu vysoké školy hudební.“ [v Brně byl na Masarykově univerzitě seminář hudební vědy ustanoven až v roce 1921]. V tomto ohledu byla jeho představa brněnské konzervatoře ambicióznější, než byl například model pražské konzervatoře s její mistrovskou školou. Janáček zdůrazňoval, že vedle praktického charakteru vzdělání je třeba se zaměřit také na důkladnou teoretickou průpravu: „Učivo teoretické a technické omezuje se potřebou pro povolání hudební (ráz praktický), podává se ve své úplnosti věcně, do dokonalejší technické a je výzumné, obzvláště po stránce hudebněpsychologické (ráz vysokoškolský)“. (Konzervatoř v Brně.

Všeobecná hlediska, Janáčkovy rukopisné poznámky)

Dnes těžko soudit, zda by takovou vizi bylo tehdy vůbec možné realizovat, ale pravdou zůstává, že ji na samém počátku nepodpořili hodnotitelé ministerstva školství, jak o tom píše sám Janáček: „Víte, že jedná se o zřízení konzervatoře v Brně. V té záležitosti vyslechl školský výbor dva znalce p. Kunce, korepetitora u Národního divadla, a p. Hoffmeistera, učitele klavíru na konzervatoři v Praze. Oba se vyslovili proti vysokoškolskému rázu konzervatoře. Je to tak, jak když slepý mluví o barvách.“ (Dopis Leoše Janáčka Karlu Vaňkovi z 20. 2. 1919)

Janáčkovu úsilí bylo korunováno alespoň částečným úspěchem, když byla brněnská konzervatoř v březnu 1920 zestátněna, avšak pouze jako střední škola. Nadto nebyl do jejího čela zvolen Janáček, ale jeho žák Jan Kunc. Janáček byl mezitím naštěstí jmenován profesorem mistrovské školy pražské konzervatoře s působností v Brně.

Idea vysoké hudební školy se naplnila až v roce 1947, kdy byla zřízena akademie dodnes nesoucí jméno Leoše Janáčka, skladatele, který se o brněnské hudební školství zasloužil jako nikdo jiný.

Cvičný zbor – študenti HF a DF JAMU v spoločnom predmete

Gabriel Rovňák

Po úspešnej ročnej pilotnej prevádzke prináša Katedra kompozície, dirigovania a opernej réžie teraz už „naostro“ predmet Cvičný zbor. Od aktuálneho akademického roka sme sa rozhodli otvoriť ho aj pre študentov z Divadelnej fakulty. Na vzájomnú spoluprácu dvoch fakúlt sme sa opýtali pedagóga predmetu, OA Jana Ocetka: „Nemohu než vyzdvihnout příjemnou spolupráci s Divadelní fakultou, v rámci které navštěvuje cvičný sbor několik šikovných studentů a studentek. Jejich působení je rozhodně přínosem a i já věřím, že jim zpěv ve sboru přinese cenné zkušenosti a inspiraci pro jejich další profesní růst.“ Tešíme sa, že aj študenti vnímajú túto spoluprácu pozitívne. Pre Občasník JAMU sa vyjadril študent prvého ročníka odboru Dramatická výchova Matyáš Hauser: „Cvičný zbor je skvelý nejen pro ty, kteří chtějí dále pokračovat v rozvíjení svých sborových pěveckých kvalit, ale stejně vhodný je i pro úplně začátečníky, kteří by chtěli na vlastní kůži poznat sborovou práci. Slovo práce je zde na místě, ale je to pře-

devším radost ze zpěvu a z odvedených výkonů.“ Cvičný zbor sa v zimnom semestri zúčastnil skvelých projektov, predstavil sa aj na prestížnom festivale „Moravský podzim“. O nedávnych aktivitách Cvičného zboru hovorí OA Jan Ocetek: „V loňském roce se podařilo domluvit spolupráci s festivalem Moravský podzim, v jehož rámci se zpěváci úspěšně zúčastnili jako jeden ze čtyř sborů při Symfonii sirén na brněnském Výstavišti a jako jeden z osmi sborů při sázení Masarykovy lípy dne 28. 10. 2017. Dalším, tentokrát již samostatným vystoupením byl loňský Předvánoční koncert v koncertním sále Hudební fakulty JAMU, na kterém se představili nejen zpěváci, ale i jednotliví sbormistři při dirigování jimi nastudovaných skladeb.“ Brány Cvičného zboru sa otvoria pre záujemcov z oboch fakúlt opäť v nadchádzajúcom akademickom roku. Po pozitívnych skúsenostiach chce Katedra kompozície, dirigovania a opernej réžie spoluprácu dvoch fakúlt podporovať aj v ďalších pripravovaných projektoch.

Husí let: Let Husy

Klára Hanáková

Nejzásadnější publikační čin loňského roku *Let Husy z Brna až do Amsterdamu a Avignonu. Divadlo na provázku v letech 1972 – 1979/1980. Dokumenty – studie – memoáry II* Petra Oslzlého a kol. uzavřel již druhý největší vědecko-výzkumný projekt na JAMU financovaný z prostředků Grantové agentury České republiky „Brněnská studiová divadla 2: dokumentace – rekonstrukce – analýza“ (2013–2016), který tak úzce navázal na svého předchůdce „Dokumentace a analýza tvorby brněnských studiových divadel“ (2009–2011). Během obou projektů vzniklo celkem 16 publikací – 11 z nich se zabývalo vybranými významnými inscenacemi Divadla na provázku (*Na Pohádku máje, Commedia dell'arte, Příběhy dlouhého nosu, Am a Ea*), HaDivadla (*Bylo jich pět a půl, Depeše na kolečkách, Písek, Hvězdy na vrbě*) a společnými projekty studiových divadel (*Cesty, Rozrazil 1/88, Together – Společně*), zbylých 5 pak kompletní historii divadel či delšími časovými úseky jejich činnosti (vedle dvou zmíněných se jednalo o Ochotnický kroužek a Divadlo u stolu).

Založení Divadla Husa na provázku, včetně přímých předchůdců i programového nasazení, a první pětileté amatérské období jeho činnosti podrobně zmapoval Bořivoj Srba v knize *Vykořčila husa a vzala člověka na procházku: Pojd!* (2010). *Let Husy z Brna až do Amsterdamu a Avignonu* pokračuje tam, kde Srba skončil, tj. v roce 1972, kdy byla zahájena profesionální činnost divadla. Původní záměr zachytit vývoj až do roku 1989 se ukázal vzhledem k rozsáhlosti tématu a omezeným objemovým možnostem knihy jako nereálný, proto tento „druhý“ díl nakonec uzavírá divadelní sezóna 1979/1980. Celá publikace je chápána jako textově-obrazová montáž, jejíž grafickou úpravu a sazbu vytvořil Josef Bubeník. Jednotlivé inscenace jsou představeny v devíti kapitolách odpovídajících roku jejich vzniku (v případě roku 1980 jen jeho první polovině), které vždy otevírá text Petra Oslzlého stručně popisující celkovou činnost divadla v daném období. Uvnitř těchto hlavních kapitol jsou navíc vyznačeny přelomové hrany jednotlivých divadelních sezon v souvislosti s prázdninovými pracovními soustředěními divadla (až na jednu výjimku se konala na Komáří louce u rybníka Holub) a soudobým složením uměleckého souboru. U každé inscenace jsou pak zdokumentovány soupisy tvůrců, jejich teoretické reflexe, úryvky pracovních variant scénářů, řešení divadelního prostoru i ukázky plakátů a programů chápáných jako „grafický prostor“ inscenace, vše je doplněno bohatou fotodokumentací a kritickými reflexemi z dobového tisku. Publikace zachycuje rovněž všechny dobové zahraniční aktivity a zájezdy divadla, které po prvním úspěšném hostování na Xe Festival Mondial du Théâtre v Nancy ve Francii v roce 1975 dostávalo pozvání do celé Evropy (např. do Belgie, Německa, Polska, Itálie, Sovětského svazu ad.) i na jiné kontinenty (např. do Íránu a Jižní Ameriky) a vystoupilo se

svými inscenacemi na celé řadě evropských divadelních festivalů (v Miláně, Palermu, Wrocławu, Villachu, Stockholmu, Amsterdamu, Kodani, Hamburku, Polverigi, Janově, Avignonu, Dubrovniku). Celou knihu uvádí a do problematiky specifčnosti divadla čtenáře zasvěcuje souhrnná čtyřicetistránková studie Petra Oslzlého *Divadlo na provázku v prvním profesionálním období 1972 – 1979/1980*, uzavírají ji naopak vybrané přetištěné studie generačně spřízněných divadelních teoretiků a pamětníků: *Divadlo jako hra* Jana Koláře, *Divadlo na provázku (Několik poznámek k vývoji „Divadla“)* Olgy Janáčkové, *Divadlo na provázku v druhém desetiletí své existence* Jana Dvořáka, úryvek (*Rozmluva sedmá – Generační divadlo?*) z knihy *Proměny malých scén* Vladimíra Justa, *Zdeněk Pospíšil. Jeden z trojúhelníků Provázku* Miloše Štědrone a *Zdánlivě nesouvisející maličkosti* Josefa (Pepči) Stejskala. Závěrečný oddíl svazku tvoří výběrový soupis recenzí a ohlasů k jednotlivým inscenacím, zájezdům a akcím v dobovém československém tisku, tři cizojazyčná resumé a jmenný rejstřík, jenž v 768stránkové publikaci umožňuje rychlou a snadnou orientaci např. pro ty čtenáře a badatele, kteří se zajímají o jednotlivé osobnosti.

LET HUSY

z Brna až do Amsterdamu a Avignonu

DIVADLO NA PROVÁZKU
v letech 1972 – 1979/1980

DOKUMENTY – STUDIE – MEMOÁRY II

70 LET JAMU

JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ

Dvě jubilea: škola a její MIKy

František Kantor

Oslavy 70. výročí založení Janáčkovy akademie múzických umění přinesly řadu koncertních a propagačních akcí, různá připomenutí, bilancování. V tomto „zralém věku“ se JAMU skutečně má čím pochlubit. Vychovala obrovské množství výjimečných absolventů, kteří dnes zastávají významné posty v kultuře, a ke své alma mater se hrdě hlásí. Její historií prošly zástupy jedinečných pedagogických osobností, které byly vždy zárukou mimořádné poptávky po studiu na této škole. Současně je třeba připomenout „abrahámoviny“ loňských **Mezinárodních interpretačních kurzů**. Tyto pravidelné hudební akce – dnes prezentované pod zkratkou MIK, jsou po celou dobu trvání jednou z nejvýznamnějších možností, jak šířit věhlas naší školy doma i v zahraničí. Za padesát let jejich existence let se jich zúčastnily stovky studentů z celého světa. o velkém zájmu o letní hudební vzdělávání na půdě JAMU ovšem svědčí nejen množství každoročně přihlášených cizinců, ale i tuzemských studentů konzervatoří, kteří svou účastí dělají první krůčky k možnému příštím studiu na vysoké umělecké škole. Každoročně na konci letního semestru začínáme, my lektori, zvědavě sledovat, jak přibývají přihlášky. Přestože se o pozornost a zájem mladých hudebníků uchází spousta dalších pořadatelů interpretačních kurzů doma i v zahraničí, vždy nás příjemně překvapí, kolik z nich dává přednost brněnským MIKům.

Ve chvíli tak kulatého jubilea, jakým padesátiny jsou, je ten pravý okamžik pro pohled do historie, jak to vlastně všechno začalo. Díky pečlivým kronikářům

máme i dnes po letech přístup k velmi zajímavým informacím. Stránky v úvodu půl století staré kroniky jsou již zažloutlé, vložené novinové články chatrné, ale jejich obsah velmi živě promlouvá...

První ročník Mezinárodních interpretačních kurzů se konal 22. července až 8. srpna roku 1967 v Luhačovicích – lázních prodchnutých janáčkovským geniem loci. Iniciátorem a vedoucím kurzů byl zasloužilý umělec, profesor Bohumil

Heran, virtuóz na violoncello. (Uměleckým jménem Bohuš Heran byl rovněž jedním z iniciátorů Kociánovy houslové soutěže a zasloužil se o uspořádání prvního ročníku Violoncellové soutěže pro mladé talenty v roce 1968, která po něm nese jeho jméno.) Kurzy se konaly v duchu tvorby Leoše Janáčka a Bohuslava Martinů pro obory klavír, housle, violoncello a smyčcové kvarteto. Lektory byli vedle prof. Herana houslisté

51.
Mezinárodní
mistrovské
interpretační
kurzy

cembalo flétna
hoboje housle
klavír komorní hra
kontrabas pikola
zpěv

3.-13. 7. 2018

uzavření přihlášek 31. 5. 2018

HF

HUDEBNÍ FAKULTA
JANÁČKOVY AKADEMIE
MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ

www.masterclass.jamu.cz

Letošní Mezinárodní mistrovské interpretační kurzy (MIK 2018) se uskuteční na Hudební fakultě JAMU od 3. do 13. července a jsou otevřeny pro obory fagot, flétna, hoboje, housle, klavír, komorní hra, kontrabas, pikola a zpěv.

František Kudláček a Jaroslav Pekelský, Janáčkovo kvarteto v čele s Jiřím Trávníčkem a Karlem Krafkou vedlo komorní hru, neplánovaně se ujal výuky hry na flétnu dr. Hynek Kašík, obor hra na klavír byl zastoupen Ludvíkem Kunderou (rektorem JAMU), Janem Ermlem a národním umělcem, profesorem Josefem Páleníčkem. Ten po I. ročníku MIK do kroniky napsal: „**Začali jsme s obtížemi, ale nedali jsme se zdolat a máme všichni radost, že naše společné dílo se nám vydařilo a podnítilo k velké chuti v práci pokračovat**“. Kurzů se zúčastnilo 21 zahraničních hudebníků, přijeli dokonce i umělci v oboru viola a flétna, se kterými se původně nepočítalo. Přesto právě mladý belgický flétnista Steenackers na závěrečném koncertě exceloval s interpretací flétnové sonáty Bohuslava Martinů. v reakci na proběhlé první Mezinárodní interpretační kurzy vyšel 8. srpna roku 1967 článek v deníku **Rovnost**. Píše se v něm:

*V Luhačovicích skončily první Mezinárodní interpretační kurzy věnované hudbě Leoše Janáčka a Bohuslava Martinů. Účast jednadvaceti zahraničních umělců se může zdát mnohým malá a akce neúspěšná. Byl by to však omyl – přijeli instrumentalisté z USA, Anglie, Belgie, Argentiny a jiných zemí, nelitující ani času, ani nemalých nákladů a všichni odjížděli nanejvýše spokojeni. Šlo o to vyzkoušet možnost uspořádání letní školy na úrovni hudební akademie, tedy jakýsi průzkum trhu neboli marketing. Lze mít za prokázáno, že pokus se podařil. Organizátorka Janáčkova akademie múzických umění v Brně vybrala do pedagogického sboru významné umělce. Od nich se mohli naučit účastníci kurzu velmi mnoho, třeba byli mezi nimi žáci vyspělí, připravující se na dráhu virtuóza. Výhodou byla dobrá organizace. **Hudební nástroje n. p.** dodal včas klavír i jiné nástroje pro ty, kteří přijeli bez vlastních. Nechyběl ani notový materiál, literatura, gramofonové desky a magnetofonové pásky a bylo také postaráno o překladatele přednášek. Ubytování, stravování a programované výlety měly úroveň, kterou si všichni pochvalovali bez výhrad. Ředitelství lázní bylo pořadatelům ideálním partnerem, který mohl uspokojit mnohá přání. Supraphon přivezl veliký počet nahrávek, znamenitou stereofoonní aparaturu a získal pořádáním koncertů reprodukované hudby, vesměs dobře navštívených, nové obdivovatele*

hudby Leoše Janáčka a Bohuslava Martinů. Ředitelství Lázní využilo přítomnosti umělců a zařadilo jejich vystoupení do kulturních programů. Získali tím lázeňští hosté, kteří slyšeli díla obou mistrů nejenom v autentické, ale také špičkové reprodukci. Přátelský duch, láska k hudbě, obdiv k učitelům pomáhajícím vniknout do zvláštnosti slohu obou našich reprezentantů moderní české tvorby, příjemná pohoda v kouzelném lázeňském prostředí, to vše pomohlo prvním Mezinárodním interpretačním kurzům k úspěchu. Proto není třeba brát slova chvály a spokojenosti loučících se účastníků jako zdvořilostní projev vůči hostitelům, ale jako vyjádření upřímného mínění hostů, z nichž byli mnozí u nás poprvé. Nepřijedou-li opět, jak sami slibují, udělají nám jistě dobrou propagaci. Je to neocenitelný vklad, který stojí za to, aby se pokračovalo v pořádání interpretačních kurzů a vytvořila se tradice. Však také příští kurzy se uskuteční opět v Luhačovicích. Včera navštívili zahraniční hosté ještě Janáčkovo muzeum v Brně, operní budovu a dnes svůj pobyt zakončí návštěvou Poličky – rodiště Bohuslava Martinů.

Po čtyřech luhačovicích ročnících se MIK přemístily do Brna, 5. ročník v roce 1971 již probíhal na půdě JAMU. Během dalších let se ve studijních oborech na kurzech vystřídala řada dalších renomovaných pedagogů. Jejich seznam je vzhledem k limitované dostupnosti informací možná neúplný, ale i tak úctyhodný – Klavír: Otakar Vondrovic, Karel Jandera, Jiří Skovajsa (ředitel kurzů), Zdeněk Hnát; Housle: Tibor Gašparek, Antonín Moravec, Bohdan Warchal, Adolf Sýkora, Bohumil Smejkal; Flétna: Oldřich Slavíček, Arnošt Bourek, Miloš Jurkovič; Lesní roh: František Šolc (ředitel kurzů), František Psota; Violoncello: Miloš Sádlo, Stanislav Apolín, Váša Černý, František Kopečný, Saša Večtomov, Břetislav Vybíral; Viola: Antonín Hyksa, Jiří Kratochvíl; Klarinet: Milan Etlík, Hoboj: Vítězslav Winkler; Fagot: František Svoboda.

Kronika MIK obsahuje vedle údajů o jednotlivých ročnících, studentech, programech jejich vystoupení a ohlasů v tisku taky neocenitelné, rukou psané komentáře domácích, ale hlavně zahraničních účastníků. Tolik nadšení, obdivu, díky a vyjádřené úcty. Pro ilustraci snad jen jedna vybraná ukázka: *Musím poděkovat z celého srdce všem*

těm, kdo přispěli ke zdaru těchto mezinárodních kurzů a k vytvoření opravdového rodinného poměru mezi profesory a studujícími. Zvláště musím poděkovat svému profesorovi hru na flétnu doktoru Kašíkovi, který mne po patnácti dnů vyučoval od deváté hodiny ranní do jedné odpolední. Byla to pro mne příležitost, jako nikdy. Ještě dlouho budeme vzpomínat na ty krásné večírky, kdy se po koncertě šlo vypít pohár vína do „vinárny“, hovořilo se o hudbě jako mezi přáteli, kteří se odevádna znají... Bylo by třeba, aby příští rok byly opět kurzy podobné jako letos. Bylo by pro mne velkým potěšením přijet zase do Luhačovic. 4. 8. 1967, Piet Steenackers (Belgie)

V posledních letech se pod vedením ředitele MIK prof. Václava Kunta stabilizoval seznam studijních oborů v podobě: **Flétna** – Václav Kunt, František Kantor (těž pikola); **Fagot** – Roman Novozámský, Jaroslav Kubita; **Hoboj** – Jurij Likin; **Housle** – František Novotný; **Klavír** – Alena Vlasáková, Jan Jiraský; **Kontrabas** – Miloš Jelínek a **Zpěv** – Zdeněk Šmukař.

Pro slavnostní koncert k zahájení jubilejního 50. ročníku Mezinárodních interpretačních kurzů a 70. výročí založení JAMU bylo rozhodnuto pronajmout sál Besedního domu. Počáteční obavy, zda se vzhledem k termínu koncertu dostaví dostatek posluchačů, byly velmi příjemně, až překvapivě rozptýleny. Zcela zaplněný sál nás ujistil, že popularita letních MIKů v Brně je již tradicí, veřejnost věnuje těmto každoročním hudebním akcím velkou a zaslouženou pozornost. Lektoři kurzů se svými hosty si připravili bohatý program, na koncertě zazněly skladby Andreye Rubtsova, Wolfganga Amadea Mozarta, Johanna Sebastiana Bacha, Ferrucia Busoniho, Leoše Janáčka, Franze Liszta, Franze Dopplera, Georga Friedricha Handela, Tonyho Osborna a Miloslava Gajdoše. Rád bych se touto svou reminiscencí padesátiletého jubilea připojil k řadě gratulantů, poděkoval vedení školy, řediteli kurzů prof. Václavu Kuntovi, managementu MIKů v čele s Radkou Nesvadbovou a Petrou Koňárkovou a všem pedagogům kurzů za jejich záslužnou práci a do dalších let popřál hodně úspěchů, aby naše škola a její interpretační kurzy měly i nadále tak vysoké renomé.

(Zvláštní poděkování pak patří paní Evě Broučkové za vyhledání a zapůjčení historických podkladů.)

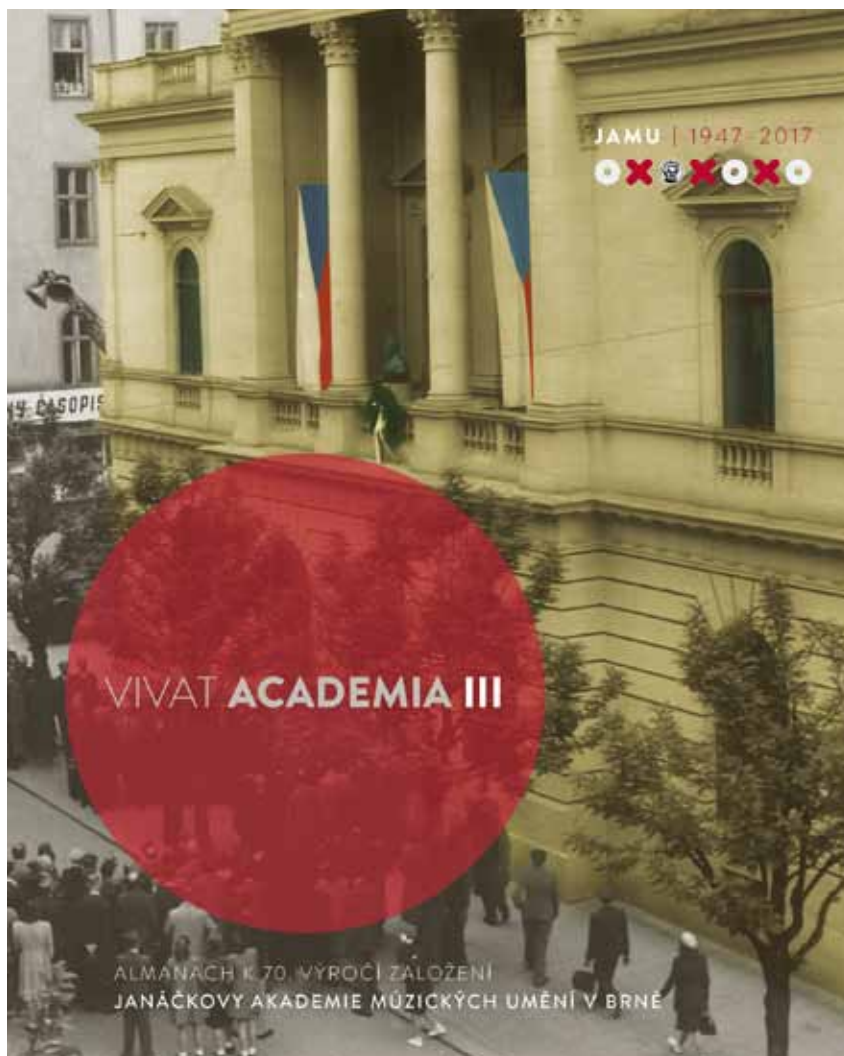
Vivat VIVAT ACADEMIA III

Miroslav Plešák

Publikace, kterou naše alma mater vydala k 70. výročí své existence, budí respekt a uznání z mnoha důvodů. Jednak proto, že se jí vůbec podařilo dát dohromady. Víím o tom svoje, protože jsem byl u předchozích sborníků (VIVAT ACADEMIA a VIVAT ACADEMIA II). Zejména kniha k padesátiletí JAMU byla jakýmsi obsahovým i formátovým mezníkem. Spolupodílel jsem se na její koncepci s Ludvíkem Kunderou. Byla to dřina, spojená s prohledáváním zaprášených archivů dokumentů a fotek, ale byla to také radost z vymyšlení koncepce, z hledání způsobu, jak se ohlédnout zpátky, připomenout to nejcennější z minulosti školy a zachytit její proměnu po obnovení vysokoškolských svobod a samostatnosti fakult v roce 1990. Oslovili jsme velké množství absolventů a shromáždili tak horu nesourodých materiálů; montáže se ujal Ludvík Kundera, pyšníci se označením „práce s nůžkami a lepidlem“. Za zvlášť přínosný považuji Trialog mezi rektorkou Alenou Veselou, děkanem Divadelní fakulty Josefem Kovalčukem a debatou moderujícím Antonínem Přidalem.

O deset let později jsme – opět s grafikem Josefem Ruszelákem – na vytvořené schéma navázali ve skromnějším jubilejním sborníku k šedesátému výročí školy – VIVAT ACADEMIA II, jehož těžištěm byl soupis pedagogů a nových absolventů za uplynulých deset let.

VIVAT ACADEMIA III zachovala v grafickém pojetí Pavla Křepely velký formát, ale pevnou vazbu zaměnila za pružný přebal s chlopněmi. To jí posunulo od klasické knižní podoby k praktičtějšímu typu publikace, což odpovídá jejímu účelu. S výjimkou důstojné „reprezentační“ části je nabitá texty, obrazovými materiály a informacemi od okraje k okraji každé stránky, dobře se v ní listuje, je velkorysá v prezentaci velkoformátových fotografií, evokuje dělnost a dynamiku školy, odpovídající současnosti. Ideovým nosníkem jsou vedle

rektorského úvodu Ivo Medka zasvěcené texty emeritní rektorky Aleny Veselé a prorektora Josefa Kovalčuka, přibližující klíčové momenty v historii školy a jejích absolventů. Zkrácená verze Kovalčukovy studie s fotografiemi se po mnoho týdnů vždy na celé straně Divadelních novin stala vyhledávanou četbou na pokračování a přispěla k propagaci JAMU.

Osnova informačních bloků nastavená v roce 1997 se osvědčuje a kontinuálně rozvíjí a doplňuje. V soupisu, který obsahuje inscenace Marty, je napraven nedostatek, o kterém jsme před dvaceti lety věděli, ale nestihli mu zabránit. Nyní jsou jména překladatelů

doplněna u všech titulů. Přínosem a oživením je velkoplošné zveřejnění zajímavých dokumentů z historie školy, nově vynesených na světlo. Drobné nemilé chybičky (např. v popiskách) by se našly, ale řadím je do kategorie „pro štěstí“.

Pro ty, kteří nečtou tiráž, připomeňme jména těch, co se o VIVAT ACADEMIA III nejvíc zasloužili: Josef Kovalčuk (editor), Jindřiška Bártová, Monika Holá, Michal Kovalčuk a Naďa Satková (ediční spolupráce), Klára Hanáková a Marek Hlavica (redakce).

Malé ohlédnutí za oslavami jubilea JAMU na Hudební fakultě

Jindra Bártová

Oslavy 70. výročí vzniku JAMU započaly slavnostním zasedáním akademických orgánů JAMU 24. března, v jehož umělecké části vystoupili dva přední členové katedry klavírní interpretace Igor Ardašev a Jan Jiraský, každý s výběrem skladeb Leoše Janáčka (u Jiraského navíc jmenujme členy ansámblu hrající Janáčkovu Concertino: Miloš Vacek, Richard Kružík, Jan Řezníček, Vít Spilka, Martin Novák a Roman Novozámský). Vystoupení všech se setkalo s velkými sympatiemi. Hlubokým dojmem zapůsobilo vystoupení Františka Derflera, který fascinoval svým přednesem Halasovy básně Já se tam vrátím, a slavnostní odpoledne pak uzavřela vernisáž výstavy věnované historii JAMU, na níž mohli návštěvníci vidět vedle desítek archivních fotografií také originál vysokoškolského indexu pozdější rektorky Aleny Veselé z roku 1947 či prohlédnout si rektorské žezlo a talár (žezlo navrhl Otmar Oliva a cizeloval Jiří Severin, talár je dílem Jany Prekové a slavnostní rektorský límec navrhl Eduard Milén a realizovali jej Jindřich Svoboda a František Sigmund).

Další akcí byl koncert posluchačů Hudební fakulty, vysílaný přímým přenosem na rozhlasové stanici Vltava 19. dubna. Prezentovali se na něm studenti všech kateder, program tedy obsahoval skladby v širokém rozptýlu oborů i žánrů od staré hudby přes tvorbu repertoárových „klasiků“ i autorů současných až po jazzové vystoupení.

Na Hudební fakultě letos studovalo 370 studovalo posluchačů, z nichž mnozí během roku vystoupili zhruba na třech stovkách koncertů. Z absolvujících studentů katedry klávesové interpretace sklídila velké ovace Kristýna Znamenáčková, která záslužně připomněla skladatele Klementa Slavického brilantním provedením jeho sonáty Zamyšlení nad životem, a interpretační skladeb Bohuslava Martinů prokázala, že právem získala vloni cenu nadace tohoto autora. Nadchlo rovněž bakalářské absolventské vystoupení Pavla Zemena ve

skladbách Schuberta, Skrjabinina, Brahmsa a Rachmaninova. – Ostatně: Eugène Indjić, který vedl 26. dubna se studenty klavírní interpretace v aule JAMU nesmírně inspirativní workshop, se netajil velmi kladným oceněním kvalit všech, s nimiž pracoval.

Za zvláštní zmínku stojí vystoupení Martina Adámka v rámci cyklu Setkávání nové hudby plus, plně potvrzující mimořádnou úroveň tohoto klarinetisty, který se vloni stal stálým členem světově proslulého Ensemble Intercontemporaine, založeného a dlouho vedeného Pierre Boulezem.

Samostatnou kapitolu tvoří posluchači doktorského studijního programu Interpretace a teorie interpretace, jehož základem je těsné spojení aktivní hudebnosti s teoretickou reflexí. V současné době jich na HF JAMU studuje 24, z nichž se v červnových dnech představili japonský houslista Hiroaki Goto, jehož program byl složen výhradně z děl českých skladatelů, přednesených přesvědčivým způsobem, kontrabasista

Marek Švestka, který dokáže vždy vzbudit sympatie svou bezprostředností a hráčskou jistotou, a violista Leoš Černý, který uplatnil úžasnou tónovou kultivovanost a schopnost dotvářet homogenní pojetí celku zejména při provedení Janáčkových Listů důvěrných, tvořících vrchol jeho recitálu, v němž s ním vystoupilo Slovanské kvarteto ve složení Jan Rybka, Lukáš Mik a Lukáš Svoboda.

Červenec je vždy měsícem, v němž se na JAMU konají Mezinárodní interpretační kurzy, které měly také jubileum – a ne leccaké: rovných padesát let! K jubilujícím interpretačním kurzům se sjelo 80 účastníků ze 17 zemí. Nejvíce byly zastoupeny Rakousko, Bělorusko, Polsko, Rusko, Dánsko, Finsko a Japonsko – a jako raritu dodejme, že Randal Harlin z USA přijel do Brna studovat komorní hru už po šestnácté!

Pro účastníky i pro brněnskou kulturní veřejnost byl 4. července v Besedním domě uspořádán slavnostní zahajovací koncert. Vystoupili na něm většinou pedagogové kurzů: flétnisté Václav Kunt,

Červen je vždy měsícem, v němž se na JAMU konají Mezinárodní interpretační kurzy. Jejich padesátileté výročí a sedmdesáté výročí založení školy také vloni připomněl slavnostní koncert.

František Kantor a hobojista Jurij Likin za klavírní spolupráce Radima Pančochy přednesli skladby Andreje Rubcova a Franze Dopplera a úpravu Mozartovy Kouzelné flétny pro čtyři housle přednesli František Novotný s Jiřím Kleckrem, Sakurou Ito a Klárou Erdingerovou.

Pianista Jan Jiraský prezentoval ve druhé polovině slavnostního koncertu velkou šíři repertoárového spektra, když po přísné Bachově/Busoniho Chorální předehře Nun komm der Heiden Heiland nastolil až dojmavě pokornou

prostotu výrazu ve výběru z 1. řady Janáčkovy cyklu Po zarostlém chodníčku a na závěr impozantně „zabouřil“ v Lisztově Legendě č. 2 sv. František z Pauly kráčeující po vlnách. Závěr koncertu patřil brněnským kontrabasistům, kteří pod vedením Miloslava Jelínka odvádějí vždy elektrizující výkony. Bylo tomu tak i tentokrát, když jako Brněnské kontrabasové kvarteto přednesli v mezinárodním složení Miloslav Jelínek, Marek Švestka, Juraj Valenčík a Yannick Adams Kron skladby G. F. Händela, Tony Osborna

a Miloslava Gajdoše a museli vyhovět nabitému sálu vyžadujícímu si bouřlivým potleskem přídavek.

Oslavy 70. výročí JAMU vyvrcholily slavnostním udělením titulu Doctor Honoris Causa rakouskému opernímu režisérovi Otto Schenkovi a uzavřel je slavnostní koncert Janáčkovy akademického orchestru 17. prosince, na jehož programu byly skladby Johanna Brahmsa, Nino Rota, Leoše Faltuse a Leoše Janáčka a o jehož přestávce se uskutečnil křest knihy Osobnosti Hudební fakulty.

70. výročí založení JAMU v rozhlasovém vysílání

Alena Blažejovská

Loňské jubileum Janáčkovy akademie múzických umění připomínaly v průběhu roku četné rozhlasové pořady, které mohli vyslechnout zejména posluchači stanic Český rozhlas Vltava a Český rozhlas Brno. Pokud jde o pořady hudební nebo ty, jejichž hosty byli hudebníci spjatí s JAMU, byly ve směrle připraveny péčí hudebního dramaturga Českého rozhlasu Jana Hlaváče. Ten například už v únoru pozval do pořadu Telefonotéka varhanici a emeritní rektorku JAMU prof. Alenu Štěpánkovou-Veselou.

O další zpřítomnění domovské vysoké školy v rozhlase se postaraly – jak jinak – tvůrkyně z Ateliéru rozhlasové a televizní dramaturgie a scenáristiky. Už v průběhu jara a léta 2017 se v literárně-publicistickém magazínu Českého rozhlasu Brno Zelný rynek vysílaly první reportáže z patnáctidílného seriálu MgA. Ivety Novotné – absolventky ateliéru RTDS a v současnosti doktorandky Divadelní fakulty JAMU. Iveta Novotná se rozhodla představit postupně všechny obory, které se na DF vyučují. Jako první dostalo prostor činoherní

Absolvující studenti činoherního herectví z ateliéru docenta Lukáše Riegera za herecké spoluúčasti svého pedagoga (na snímku) připravili inscenaci nazvanou Komedie o umučení a sestavenou z pašijových textů. Úryvky z ní studenti předvedou i na slavnostní večer k významným životním jubileím dvou prvních polistopadových rektorů JAMU (viz strana šest).

herectví – i proto, že veřejnost si Divadelní fakultu spojuje především s výukou herectví. Posluchače i čtenáře webových stránek pořadu Zelný rynek o tom informovala takto:

V současné době na JAMU fungují čtyři herecké ateliéry. Vede je Aleš Bergman, Oxana Smilková, Lukáš Rieger a Nika Brettschneiderová. Herecká profese bývá často spojována se lhaním. Dokonce se vžilo rčení „Nehraj na mě divadlo“. Podle Aleše Bergmana ale nemá lhaní s herectvím vůbec nic společného: „Když jde herec na jeviště, tak prozkoumává možnosti své postavy, i svoje vlastní možnosti. To vůbec není lež, ale je to hraní si na možnosti, které v sobě máme.“

Na stejném principu funguje i obor muzikálové herectví. Jeho studenti musí umět nejen dobře hrát, ale i zpívat a tančit. Speciální styl hraní v muzikálu podle vedoucího čtvrtého ročníku Petra Štěpána neexistuje: „Herec je buď dobrý, anebo špatný, a herec, který umí, anebo neumí něco navíc. o tom je to muzikálové herectví.“

Obor muzikálové herectví vznikl na brněnské Janáčkově akademii múzických umění v roce 1990. V současné době tam fungují tři muzikálové ateliéry. Vede je Sylva Talpová, Stanislav Slovák a Petr Štěpán. Kromě Brna se muzikálové herectví vyučuje ještě na Konzervatoři Jaroslava Ježka v Praze. Na vysokoškolské úrovni se ale tento obor vyučuje pouze v Brně.

Dalším oborem, který se kromě herectví učí na JAMU od jejího založení, je režie. V roce 1950 se přidala i divadelní dramaturgie. Vzhledem k propojenosti režie a dramaturgie se nyní tyto obory vyučují na JAMU společně, a to ve třech ateliérech pod vedením Petra Oslzlého, Václava Cejпка a Josefa Kovalčuka.

Hlavní smysl všech tří ateliérů je podobný, ale náplň výuky závisí na osobnosti vedoucího pedagoga, na jeho způsobu práce a na jeho zkušenostech. Petr Oslzlý se soustředí na nepravdivou dramaturgii. „Tato dramaturgie čerpá témata z prózy a poezie, čili se neopírá o dramatickou literaturu. Vytváří si své vlastní scénáře,“ vysvětluje Oslzlý.

Druhý vedoucí ateliéru režie a dramaturgie, Václav Cejpek, má přístup zcela odlišný. Je ovlivněný svou šestnáctiletou zkušeností, kdy pracoval na pozici dramaturga v Maheňově divadle. „Zaměřuji se na hry pro velké divadlo, velkou klasiku, a současné hry pro velké divadlo mě také velmi zajímají. Je mi blízká celá německojazyčná divadelní kultura.“

Třetím pedagogem, který vede ateliér režie a dramaturgie, je Josef Kovalčuk. Koncepti svého ateliéru formoval společně s Arnoštem Goldflamem. Je tedy založená na jejich několikaleté praxi v brněnském HaDivadle. Josef Kovalčuk vysvětluje: „Vycházeli jsme z toho, co jsme jako tvůrci dělali. Vycházeli jsme z určitého divadelního cítění, názoru a poetiky, kterou jsme za dobu svého působení zformovali. Principem ateliéru bylo, aby studenti mohli rozvíjet svou vlastní osobitost.“

Pro ateliéry režie a dramaturgie je velmi důležitá spolupráce se studenty herectví. „Je nutno podotknout, že ta škola není herecké ani režisérské učiliště, ale že funguje komplexně,“ upozorňuje pedagog režie Ivo Krobot. Během svého studia připraví mladí umělci několik školních projektů a na závěr studia i velký absolventský projekt. Na něm se podílí řada studentů z jiných ateliérů. Velkou měrou k výslednému tvaru přispívají například studenti scénografie.

Ateliér scénografie na Janáčkově akademii múzických

umění vznikl v roce 1990. Jeho vznik inicioval tehdejší děkan divadelní fakulty Josef Kovalčuk. Základy výuky zformovali scénografové Jan Konečný a Jana Preková.

„Studovali jsme Junga nebo jsme skrze něj vytvořili systém, jak dílo vnímat,“ říká Jana Preková. Cílem tohoto oboru je vychovat profesionály v oblasti scénického a kostýmního designu, pokračuje vedoucí oboru Marie Jirásková: „Scénografie vychovává studenty k celkovému myšlení a koncepčnímu myšlení nad divadelním tématem. Aktualizuje například historické hry v kontextu současného dění a současných událostí.“

Po prázdninách se magazín Českého rozhlasu Brno Zelný rynek k seriálu Ivety Novotné opět vrátil. V dalších týdnech pak vysílal reportáže věnované těmto oborům a ateliérům: Fyzickému divadlu, Tanečnímu a pohybovému divadlu a výchově, Divadlu a výchově, Výchovné dramatičce neslyšících, Divadelnímu manažerství a jevištní technologii, Světelnému designu, Audiovizuální tvorbě a divadlu a nakonec i Rozhlasové a televizní dramaturgii a scenáristice.

V souvislosti s tím, že JAMU byla zřízena v září 1947, byly hlavní rozhlasové programy na stanici Český rozhlas Vltava naplánovány právě na září. V cyklu Osudy zaznělo pětidílné memoárové vyprávění divadelního a televizního dramaturga, překladatele, pedagoga, bývalého děkana a později rektora Janáčkovy akademie múzických umění v Brně prof. Václava Cejпка. Pod názvem *Jak to bylo s obrazovkou, jevištěm a talárem* je pro rozhlas připravila PhDr. Olga Jeřábková. Další slovesný dramaturg Českého rozhlasu, Ludvík Němec, koncipoval pro vysílání 10. září literární pásmo věnované Ludvíku Kunderovi, mj. čestnému doktorovi JAMU a synovci prvního rektora JAMU, prof. Ludvíka Kundery staršího. Pořad se pod názvem *Hry a jiné hříčky* vysílal v cyklu Schůzky s literaturou.

A konečně na 9. září 2017 jsem připravila do vysílání stanice Vltava dvouhodinový Páteční večer *JAMU sedmdesátiletá*, k jehož přípravě jsem přizvala prorektora JAMU prof. Josefa Kovalčuka a děkana Divadelní fakulty JAMU doc. Petra Francána. Josef Kovalčuk provedl posluchače výroční výstavou v Divadle na Orlí. Prostřednictvím komentování vystavených fotografií a dalších dokumentů z archivu JAMU a vyprávění o historii školy se posluchači mj. dozvěděli, že už na podzim 1945 se uvažovalo o zřízení uměleckých akademií v Praze i v Brně. Nakonec však byla roku 1946 zřízena jen pražská AMU. Brněnské osobnosti jako již zmíněný Ludvík Kundera byly tímto vývojem zklamané a obrátily se na řadu měst, institucí a vysokých škol s požadavkem, aby podpořily vznik umělecké vysoké školy v Brně. Četné podpůrné dopisy pak byly zaslány parlamentu, vládě a nakonec byla JAMU dekretem z 12. září 1947 skutečně zřízena.

O historii, ale i současnosti JAMU pak v Pátečním večeru na základě vlastních zkušeností vyprávěli a vzájemně diskutovali účastníci besedy čtyř porevolučních rektorů – prof. Alena Štěpánková-Veselá, prof. Alois Hajda, prof. Václav Cejpek a prof. Ivo Medek. Roli moderátora laskavě přijal Petr Francán.

Obě části Pátečního večera byly provázeny úryvky a citacemi hudebních skladeb různých žánrů, takže jejich prostřednictvím byli v pořadu přítomni i hudební tvůrci a interpreti spjatí nejen s divadelní, ale především hudební fakultou jubilující školy.

Leošovy stopy aneb Výlet pana Janáčka do XXI. století

Barbora Rosochová

V čele průvodu kráčel sám Leoš Janáček: „Půjdem se podívat na tu mou školu! Co jsem v nich probudil. Co se dnes tropí. Půjdem se podívat na ty mé stopy!“

JAMU slaví velkolepým průvodem 70 let od svého založení: je sobota 7. října 2017 a ulicemi Brna se rozléhá zpěv, bubnování a jáсот. Nad hlavami přihlížejících lidí se v doprovodu žonglérů metajících kuželky, chůdařů v pestrých kostýmech a postav z Janáčkových oper nesou v nadživotní velikosti loutky Leose Janáčka, Bolka Polívky, Pavla Lišky a Jany Plodkové. V čele průvodu kráčí sám Leoš Janáček: „Půjdem se podívat na tu mou školu! Co jsem v nich probudil. Co se dnes tropí. Půjdem se podívat na ty mé stopy!“ a kdo za tím nápadem stojí? Profesor Josef Kovalčuk a docent Břetislav Rychlík. Kdo se do projektu zapojil? Studenti všech oborů bakalářské-

ho stupně Divadelní fakulty, někteří její studenti magisterského a doktorského stupně, samozřejmě pedagogové a vedení fakulty, studenti programu ERASMUS, několik zástupců Hudební fakulty, Janáčkovu kvarteto, cirkus LeGrando, lektori (jimž vdčíme za skvělé workshopy) ad. Podtrženo, sečteno – přes 200 lidí podílejících se na pouličním divadle. Pro většinu znamenal projekt kromě velké premiéry intenzivní týden zkoušení, pro jiné měsíc, další obětovali letní prázdniny a někteří strávili přípravami přes půl roku.

A jak to celé dopadlo? Po měsících seminářů Pouličního divadla na Divadelní fakultě bylo vytvořeno sedm týmů,

tj. jeden průvod, pět zastavení a jeden týdenní off-program. Off-programový týden proběhl od 29. září do 6. října a pod vedením Alexandry Bolfové nabídl veřejnosti v samotném srdci Brna zajímavé performance a instalace – přepis výtahu opery Osud na chodníku ulice Kobližná, Lišky u kostela svatého Jakuba, pana Broučka na Zelném trhu, Káťu Kabanovou a Jenůfu pod sochou Jošta, aj. Komentované prohlídky Divadelní fakulty byly natolik úspěšné, že se reprízovaly i na Dni otevřených dveří a část se odehrála také na FAMU FESTu v Praze. V rámci off-programu účinkovali studenti Ateliéru divadlo a výchova a Činoherního herectví.

Nyní však zpět k sobotní premiéře. Vše odstartovala performance v režii Vítězslava Větrovce na dvoře Janáčkova domu, kde dovádění studentů hlavně činoherního a muzikálového herectví probudilo Leoše Janáčka a jeho ženu Zdenku. Janáček se v doprovodu velkých loutek a stále se zvětšujícího průvodu vydává na cestu Brnem, aby se podíval, jak si vedou studenti „jeho“ akademie múzických umění. Průvod v doprovodu organizátorů se zelenými páskami a dvoučlennou policejní hlídkou přichází ke kašně na Moravském náměstí, kde se představují pod vedením Pierra Nadauda studenti Ateliéru fyzického divadla. Dále se pokračuje před Moravskou galerií, kde vystupuje v režii Adély

Kratochvílové Ateliér výchovné dramatiky pro Neslyšící. Podle odhadů v tu chvíli sledovalo pouliční divadlo cca 800 diváků. Průvod jde dále ulicí Česká a masalidí ho následuje. Nastává chvíle pro Hudební fakultu a její operní ukázkou pod vedením Natálie Gregorové. Leošovy stopy završuje poslední zastavení, a to u staveniště Janáčkova kulturního centra v režii Břetislava Rychlíka, jehož třešničkou na dortu je přejezd loutky Jany Plodkové na jednokolce po laně z hotelu International na střechu Moravské galerie nad kavárnou Praha za doprovodu Kreutzerovy sonáty v podání Janáčkova kvarteta. Krásné počasí (na rozdíl od páteční generální zkoušky) vydrželo po celou premiéru a sobotní program

zakończylo Setkání absolventů v Lužánkách.

Jako koordinátorka projektu a studentka JAMU bych na tomto místě ráda ještě jednou ze srdce poděkovala všem účastníkům Leošových stop za jejich vytrvalost a energii, kterou do pouličního divadla vložili. Zvláště bych chtěla poděkovat studentům Ateliéru divadelního manažerství a jevištní technologie za organizační a technické zajištění, studentům scénografie a panu Maloňovi za výrobu loutek a studentům ATD a RTDS za krásné fotografie a videa.

Více informací naleznete na facebooku: Parademarš, aneb Janáček forever young a 70 let JAMU – „Leošovy stopy“ Off-Program.

Otto Schenk čestným doktorem JAMU

Monika Holá

Čestný doktor (latinsky doctor honoris causa) je titul, který je udělován akademickou institucí výjimečné osobnosti v určitém oboru vědy či umění. Janáčkova akademie múzických umění získala právo udělování těchto akademických titulů na počátku devadesátých let a do dneška ocenila celkem patnáct výjimečných osobností z oblasti hudebního a divadelního umění. Vůbec prvním čestným doktorem byl světoznámý pianista Rudolf Firkušný v roce 1993, následovala řada dalších, neméně významných osobností, za všechny jmenujme např. dirigenty Sira Charlese Mackerrase, Zdeňka Mácala, dirigenta a skladatele Pierra Bouleze, muzikologa Johna Tyrrella, za divadelní prostředí pak mj. dramatiky Václava Havla či Milana Uhdeho, režiséra Vojtěcha Jasného a další. Chronologicky posledním oceněným se stal divadelní režisér Eugenio Barba v květnu 2017, stalo se tak u příležitosti oslav 70. výročí vzniku JAMU. Jen o půl roku později – taktéž u příležitosti výročí existence akademie – byla oceněna další umělecká osobnost, rakouský herec a režisér **Otto Schenk**. Titul Doctor Honoris Causa udělila JAMU Otto Schenkovi za přínos české hudbě – jeho inscenace českých oper tvořily stálý repertoár světových operních scén a pomohly prosazovat českou hudbu v zahraničí.

Otto Schenk je vídeňský rodák a s Vídní spojil celý svůj osobní život. Hereckou kariéru započal ve vídeňských divadlech jako herec i kabaretiér. Od roku 1963 byl vedle herectví činný i jako činoherní režisér, který inscenoval širokou paletu her od Shakespeara až k Antonu Pavloviči Čechovovi. Zajímává je i jeho filmografie čítající tři desítky filmů: pro české prostředí nejatraktivnější je role Dobrého vojáka Švejka, kterého ve filmu ztvárnil v roce 1960. Postava i švejkovský humor jsou Schenkovi velmi blízké, kromě Haškovy knihy mu jej doma

– v překrásném secesním bytě v centru Vídně – připomínají i půvabně skleněné figurky Švejka z českého skla.

Od šedesátých let se Schenk začal profilovat i jako režisér operní. V roce 1962 byl pozván do divadla An der Wien, aby inscenoval náročnou operu Lulu Albana Berga s dirigentem Karlem Böhmem. Byla to inscenace, s níž prorazil. Od poloviny 60. let se už jeho jméno objevovalo na plakátech Státní opery ve Vídni a pozvolna se přidávaly tak významné scény, jako jsou milánská La Scala, Royal Opera House Covent Garden v Londýně a posléze i Metropolitní opera v New Yorku. V průběhu sedmdesátých a osmdesátých let byl Otto Schenk jedním z nejžádanějších operních režisérů světa. Mezi více jak 160 tituly světového operního repertoáru, které umělec režíroval, je i čtveřice oper českých: *Prodaná nevěsta*, *Rusalka*, *Její pastorkyňa* a *Příhody lišky Bystroušky*.

Její pastorkyňa byla vůbec prvním operním titulem, s nímž se v roce 1964 představil na nejvýznamnější rakouské operní scéně, v proslulé Staatsoper. Kromě Janáčka zde režíroval i Smetanovu Prodanou nevěstu (1982, s proslulou sopranistkou Lucíí Popp v roli Mařenky). Legendární je jeho zdejší nastudování Dvořákovy Rusalky (1987) s československým týmem, v němž excelovali dirigent Václav Neumann, Gabriela Beňačková jako Rusalka či Peter Dvorský v roli Prince: tato inscenace byla v roce 2014 přenesena do Metropolitní opery v New Yorku a obsazeny byly světové hvězdy Renée Fleming a Piotr Beczala, ale také absolvent JAMU, barytonista Vladimír Chmelo v úloze Hajného. Schenkova dosud poslední česká inscenace – Janáčkovy Příhody lišky Bystroušky ve Vídeňské státní opeře v roce 2014 – byla vysoce ceněná odbornou i laickou veřejností. Režisér sám to komentoval: „Janáček pro mne byl vždy jako otec. S ním jsem ve vídeňské Státní opeře začínal a s ním jsem zde taky končil.“

Tomáš Hanus: Našiel som poznanie, aké krásne je robiť umenie

Gabriel Rovňák

Pedagóg Katedry kompozície, dirigovania a opernej réžie, svetoznámy dirigent, absolvent JAMU a zanietený propagátor hudby Leoša Janáčka, hudobný riaditeľ Welshskej národnej opery: Tomáš Hanus.

Pán dirigent, akademická obec JAMU prijala s veľkou radosťou správu o Vašom debute na pôde Viedenskej štátnej opery, kde ste uviedli Dvořákovu Rusalku. Ako ku tejto spolupráci prišlo?

V prípade Rusalky som pristúpil do staršej inscenácie. Režisér Sven-Eric Bechtolf spolupracoval na jej premiérovom uvedení s mojim pedagógom, Jiřím Bělohlávkom. Zvykom vo Viedenskej štátnej opere je, že často pozýva ku spoluprácam aj umelcov, ktorí neboli nijako zaangažovaní v premiérovom uvedení. K angažmá zrejme prispela aj moja spolupráca s Mníchovskou operou, kde som Dvořákovu Rusalku v roku 2010 naštudoval.

Orchester Viedenskej štátnej opery sa s českou hudbou stretáva predovšetkým prostredníctvom uvádzania diel Leoša Janáčka. Ako, podľa Vás, vníma toto teleso českú hudbu?

Orchester bol veľmi citlivý. Je úžasné, ako rýchlo a presvedčivo reaguje v každom momente. Tento orchester, podobne ako iné prvotriedne telesá, je zvyknutý – pokiaľ ho dirigent zaujme, veľmi intenzívne a s veľkou presvedčivosťou realizovať jeho predstavu. Kvôli obmedzenému skúškovému času takmer nie je čas na verbálnu komunikáciu – dirigent si musí teleso získať presvedčivým gestom. Som si istý, že ak by v nasledujúci večer dirigoval to isté dielo iný dirigent, orchester by znel úplne inak. **Vráťme sa teraz zo súčasnosti do čias Vašich štúdií na Hudobnej fakulte JAMU. Boli ste žiakom Jiřího Bělohlávka. Ako ste sa k nemu dostali?**

Už pred prijímačkami som bol jeho súkromným žiakom. Skúšky som robil krátko po nežnej revolúcii a situácia bola taká, že Jiří Bělohlávek vtedy nikde neučil. Požiadal som teda katedru a vedenie fakulty o umožnenie štúdia u neho. Oni mi pozitívne vyhovel. Bol to zo strany školy veľký čin, za ktorý si jej vtedajšie vedenie a pedagógov na katedre nesmierne vážim.

Ako prebiehala výuka s pánom dirigentom Bělohlávkom?

Náš vzťah s Jiřím bol veľmi osobný, hlboko ľudský – až priateľský. Bol obrovskou osobnosťou, no nikdy na mňa nepôsobil z pozície prevahy, ale naopak, ja som sa cítil až do úplnej hĺbky rešpektovaný. Bol pedagógom, ktorý ma bral naprosto vážne. Nejednal so mnou ako s neskúseným, alebo „príliš mladým“. Svojim žiakom odovzdával tiež brilantnú dirigentskú techniku, avšak stále pri veľkom rešpektovaní špecifickej osobnosti žiaka.

Medzi dirigentskými lekciami ste však tiež naplno žili hudbou, stretli ste sa s Claudiom Abbodom ako hráč v orchestri...

Spolu s dirigovaním som študoval aj hru na husle, čo ma často privádzalo do situácií, že som nevedel, čo skôr. Často som však navštevoval koncerty v Brne a v Prahe. Štyri roky po sebe

som bol členom Mládežníckeho orchestra Gustava Mahlera, a tak som hral pod taktovkou veľkých osobností, ako napríklad Claudio Abbado. Spôsob práce dirigentov ako Jiří Bělohlávek a Claudio Abbado mi dali poznať, aké krásne je robiť umenie. Tento poznatok bolo niekedy ťažšie nadobudnúť v školách...

Školu ste končili v neľahkých časoch porevolučných zmien a delenia republík. Aké boli vtedy možnosti na uplatnenie sa v praxi?

Predovšetkým pre mladých dirigentov boli tieto možnosti veľmi malé. Otvorenie hraníc víтали vedenia našich divadiel a orchestrov, rešpektujúc hlad publika po zahraničných umelcoch. Za dirigentský pult sa vo veľkej miere dostávali hosťujúci dirigenti a sólisti zo zahraničia, čo sa odrazilo až neprímeraným nezaujmom o mladých českých dirigentov a spevákov. Jedinou možnosťou teda bolo pôsobenie v zahraničí. Práve v tomto čase som sa stretol s jedným z najvýznamnejších intendantov 20. a časti 21. storočia, Gerardom Mortierom, ktorý veľmi pomáhal práve mladej generácii umelcov. Po dobrých referenciách ma pozval na hudobné naštudovanie Janáčkovej Věci Makropulos do parížskej opery. Odvtedy sa presunulo ťažisko mojej práce do zahraničia.

Na JAMU sa v čase na čas objaví diskusia, v ktorej jedna strana tvrdí, že sme školou orientovanou na prax a tomu by mala byť prispôbena výuka. Záujem o teoretické disciplíny by mal byť nasmerovaný na muzikologické fakulty. Druhá strana hovorí o nutnej vyváženej praktických a teoretických znalostí, lebo len tak môže byť umelcom daný zdravý základ. Aký by bol Váš príspevok do tejto diskusie?

Napríklad hudobná teória, či náuka o formách je veľmi potrebná. Je však nutné dodať, že tieto predmety musia byť študentom prednášané zanietenými, bystrými a aktívnymi pedagógmi. Z tohto dôvodu je dôležité, aby škola mala veľmi kvalitných pedagógov. V každom prípade je potrebné, aby sa dirigent pozeral na partitúru z hľadiska jej celku a s pochopením jej princípov, harmonickej štruktúry, či formových

Tomáš Hanus, pôvodne houslista, vystudoval dirigovanie na JAMU.

postupov. Toto všetko je dôležitou správou pre interpreta – bez jej pochopenia môže byť interpretačný prejav ochudobnený.

Ste zanietým a neúnavným interpretom diela Leoša Janáčka v zahraničí. Jeho opery ste dirigovali vo viacerých nastudovaniach v Helsinkách, Mnichove, Osle, Lyone, Berlíne i vo Welshskej opere. Mohli by ste nám popísať Vašu cestu k interpretačnému názoru na diela Leoša Janáčka?

S mojím pedagógom Jiřím Bělohlávkom sme sa behom štúdia Janáčkom nezaoberali, čo je pochopiteľné. Cestu som si k nemu teda hľadal intuitívne a individuálne – tiež hlbokým štúdiom jeho diela v Janáčkovom múzeu.

Pri tak veľkom množstve spoluprác ste sa stretli s množstvom sólistov a orchestrálnych hráčov. Ako sa formoval ich cit k Janáčkovej tvorbe?

Keď sa s dielom Leoša Janáčka stretne zahraničný spevák prvýkrát, pozrie si spevácku linku a text, ktorý sa musí naučiť, tak niekedy má v prvom momente chuť od nastudovania upustiť. Počas nastudovania však sólisti zisťujú, že Janáčkova hudba je niečo úžasné a veľmi si ju obľúbia. Orchestrálni hráči sú v popredných divadlách a orchestroch veľmi otvorení Janáčkovej hudbe. Od dirigenta sa neočakáva, že bude všetko vysvetľovať, sú na neho kladené nároky, aby všetko vedel predovšetkým dobre ukázať. Hráči však veľmi ocenia, keď sa im dostanú konkrétne informácie o špecifikách Janáčkovej hudby, ako napríklad o súčasokách, či hudobnej spätosti s textom diela a ďalšie.

V súvislosti s novou edíciou opier Leoša Janáčka ste boli oslovení vydavateľstvom Bärenreiter – o akú spoluprácu šlo?

Do vydania Věci Makropulos som poskytol dirigentské a interpretačné poznámky. Pokiaľ totižto prichádza dirigent do kontaktu s týmto dielom – a Janáčkom – prvýkrát, nachádza množstvo problémov, ktoré môže považovať často až za neriešiteľné. Jasne oddelené a popísané interpretačné poznámky v nových vydaniach problémom veľmi výrazne predchádzajú.

Áké sú Vaše najbližšie plány v oblasti interpretácie diela Leoša Janáčka?

V októbri 2017 som v Cardiffe v spolupráci s Welshskou operou dirigoval novú edíciu „Z mrtvého domu“, ktorú redakčne pripravil muzikológ John Tyrell. Príbeh vzniku tohto diela je špecifický oproti iným Janáčkovým operám, kde opisovači ešte za Janáčkovho života z jeho komplikovaného rukopisu vytvorili po konzultácii s Janáčkom jasné partitúry. Keďže skladateľ počas korekcií opery „Z mrtvého domu“ zomrel, nepodarilo sa korektúry dokončiť – stihol sa vlastne len málo. To následne viedlo Janáčkových žiakov Chlubnu a Bakalu k tomu, že dielo výrazne upravili – až tak, že zmenili podstatu Janáčkovej hudby. Napokon John Tyrell a Charles Mackerass po mnohých rokoch túto úpravu skorigovali. Po smrti Mackerassa sa Tyrell opäť vrátil k dielu a v konfrontácii s úplne pôvodným Janáčkovým rukopisom vytvoril ešte jednu verziu, ktorú práve uvádza Welshská národná opera. Bola to teda svetová premiéra pôvodného znenia diela – tak, ako ho Janáček napísal. Verím, že čoskoro budeme môcť túto verziu predstaviť Brnu.

V čom je špecifická operná prevádzka vo Welshskej národnej opere oproti systému zaužívanému v Čechách a na Slovensku?

Welshská národná opera je špičkový operný dom. Vo Veľkej Británii nie je tak veľa operných domov, ako je v našom regióne. V Anglicku sú len 4 veľké „kamenné divadlá“, spoločnosť ich práce je preto úplne iná ako u nás. Preto napríklad naša opera musí priniesť predstavenia aj do veľkých anglických miest, akými sú Liverpool, Birmingham a ďalšie. V týchto mestách sú ľudia zvyknutí, že napr. Welshská národná opera príde v určitý týždeň a počas neho odohrá niekoľko predstavení. S orchestrom prežívam nesmierne koncentrované skúšky. Teleso sa okrem operných predstavení pripravuje aj na symfonické koncerty, ktoré sú zoradené v symfonickom abonemá.

Anketa: Hudební fakulta JAMU pohledem vedoucích kateder

Jana Michálková Slimáčková

V současné době má Hudební fakulta JAMU jedenáct kateder, z nichž osm je zaměřeno na interpretaci a tvorbu. Jak na ni pohlížejí vedoucí jednotlivých kateder? Čím se podle nich tato fakulta liší od ostatních hudebních vysokých škol? (Plný text rozhovorů byl uveřejněn v časopise Harmonie 2017/10.)

Doc. Mgr. Ing. MgA. Dan Dlouhý, Ph.D.,
Katedra kompozice, dirigování
a operní režie

„Kromě kvalitní instrumentální výuky má Hudební fakulta jako jediná vysoká

hudební škola v naší zemi vlastní divadlo, které umožňuje prakticky absolvovat zpěvákům a operním režisérům, a také studijní program multimediální

kompozice, vyučující tvorbu syntetických děl s využitím složky hudební i vizuální. V neposlední řadě se také podílí na společném studijním programu audio

inženýrství s Fakultou elektrotechniky a komunikačních technologií VUT, které připravuje pro praxi budoucí zvukové režiséry a sound designéry.“

Prof. MgA. Miloslav Jelínek,
Katedra strunných nástrojů

„Měl jsem možnost vyučovat na mnoha vysokých školách v Asii, USA a Evropě. Všechny školy spojuje láska k hudbě a svým oborům, ale také se každá škola trochu liší – svou velikostí, zázemím, platy pedagogů, kvalitou různých oborů. Domnívám se, že naše škola má přece

jen něco navíc a možná si to ani neuvědomujeme. Přesvědčila mne o tom nezávistlá vyjádření řady hostujících pedagogů, kteří se shodli, že na

JAMU je vynikající atmosféra, lidé se na sebe dokáží usmát a komunikují spolu – a to nejen z povinnosti. To v dnešní době znamená hodně!“

**Doc. MgA. Jan Jiraský, Ph.D.,
Katedra klavírní interpretace**

„Ve světovém srovnání je JAMU velmi malá škola s dobrým prostоровým zázemím, což je pro umělecké obory vynikající. Velkou devizou je brněnská janáčkovská tradice, která žije nejen

prostřednictvím JAMU, ale i Festivalu Janáček a mezinárodní interpretační soutěže. Přes relativně menší rozměr Brna tu vidíme otevřenost, dostatek nadšených mladých lidí a filharmonii, která chce naplno hrát i za ty nemístné platy. Celkově se tvář Brna poslední desetiletí mění k lepšímu.“

**Doc. Mgr. Roman Novozámský,
Katedra dechových nástrojů**

„Pokud jde o naši republiku, za jedinou srovnatelnou školu můžeme považovat HAMU, která má díky sídlu v našem hlavním městě své specifické postavení a význam. Naše

brněnská fakulta se mi jeví jako velmi otevřená ke spolupráci se světem, celkově pružně reaguje na dění na zahraniční hudební scéně a díky spolupráci s nejlepšími vysokými školami Evropy nabízí našim posluchačům i pedagogům ty nejlepší podmínky k dalšímu rozvoji. Katedra dechových nástrojů má stejně jako celá Hudební fakulta také vynikající nástrojové vybavení, které je neustále rozšiřováno a obnovováno, máme skvělou

knihovnu, moderní nahrávací studio v Divadle na Orlí nám umožňuje pořizovat tolik potřebné nahrávky. Velmi mne těší velký zájem o studium jak našich, tak zahraničních studentů. Ten nás zároveň zavazuje k další práci na zkvalitňování vzdělávacího procesu.“

**Prof. MgA. Martin Opršál,
Katedra bicích nástrojů**

„Jsme relativně malá škola a podle mě si můžeme a máme dovolit být alternativou k větším školám v okolních hlavních městech – Praha, Bratislava, Vídeň. Asi není náhoda, že

právě na JAMU vznikly jako první v zemích bývalého Československa obory hra na bicí nástroje, jazzová interpretace, historická interpretace, multimediální kompozice apod. Máme tu výhodu, že nemusíme být konzervativní.“

**Odb. as. MgA. Vilém Spilka,
Katedra jazzové interpretace**

„Nechci mluvit za jiné katedry, ale ta naše se chlubí mladým, otevřeným sborem pedagogů, z nichž valná většina praktikuje hudbu před publikem na denní bázi a do-

káže tak přenést praktické zkušenosti na studenta. Naučit studenta hrát jazz je asi podobné jako naučit někoho mluvit anglicky s co nejmenším akcentem, nebo s takovým akcentem, který budou lidé zbožňovat. A k tomu se student musí dopracovat především sám. Mezi naše pedagogy se řadí opravdová česko-slovenská jazzová elita, namátkou David Dorůžka, Jiří Slavík, Jiří Leviček, Juraj Bartoš, Matuš Jakabčič, Marian Ševčík, Kamil Slezák, Vít Křišťan ad.“

**Doc. MgA. Zdeněk Šmukař,
Katedra zpěvu**

„To je těžká otázka. HF JAMU nabízí širokou škálu studijních oborů – od historické interpretace přes „klasické obory“ až

po jazzovou interpretaci. Nabízí skvělé Divadlo na Orlí včetně výborně vybaveného nahrávacího studia, kde se mohou realizovat posluchači napříč všemi obory. Právě toto

divadlo nám mohou závidět umělecké školy nejen v České republice a na Slovensku, ale i v dalších zemích. Troufám si tvrdit, že takové možnosti seberealizace nenabízí budoucím pěvcům, dirigentům, režisérům, orchestrálním hráčům ani pražská HAMU, ani VŠMU v Bratislavě. A to je možná i jedním z důvodů, proč se na obor zpěv v posledních letech do přijímacího řízení hlásí každoročně 50–60 adeptů a máme opravdu z čeho vybírat.“

**Prof. Barbara Maria, Ph.D.,
Katedra varhanní a historické interpretace**

„HF JAMU se liší právě oddělením staré hudby, které na jiných vysokých hudebních školách v České republice neexistuje, resp. nenabízí to, co JAMU: interní studium ve specializaci barokní housle, barokní violon-

cello, cembalo a historické klávesové nástroje, historický zpěv, loutna a traverso, vše v bakalářské, magisterské a doktorské úrovni. Velmi také podporujeme studentské výzkumy, máme za sebou dvacet let mistrovských kurzů mimořádných zahraničních osobností (např. cembalista Jesper B. Christensen, fagotista Sergio Azzolini, klarinetista Eric Hoerich), tříletý mezinárodní interdisciplinární grant a organizujeme tzv. mezinárodní semestr staré hudby, v němž mohou studenti absolvovat kurzy u kapacit z Německa, Švýcarska, Francie a Nizozemí a přitom zůstat v Brně. Nadstandardní je také naše mezikatedrální spolupráce, předměty staré hudby jsou totiž otevřené všem studentům. Takto si může hoboista vyzkoušet barokní improvizaci nebo naladit cembalo v historickém ladícím systému.“

Ediční středisko Nakladatelství

Klára Hanáková

Jubilejní rok 2017 přinesl velké množství změn a událostí i do Edičního střediska JAMU. Od 1. března nastoupila nová kolegyně Mgr. Naďa Satková, Ph.D., která mj. obstarává odpolední (13–17 hod) prodej knih, propagačních předmětů, předplatného a vstupenek do divadel i na další akce v rámci nově vzniklého Informačního centra JAMU v přízemí Astorky (od 13. března). Dopolední prodej v prodejně skript u Václava Kováře zůstal zachován (10–12 hod), takže se nejen prodloužila prodejní doba, ale přístupem přímo z ulice Novobranská jsme se zároveň otevřeli širší veřejnosti. V dubnu jsme se opět zúčastnili pátého ročníku prodejní knižní výstavy Book Me 2017, na níž byly prezentovány publikace věnované analýze, odborné reflexi či praxi v oblasti divadla, hudby, filmu, tance a fotografie, vydané v letech 2016 a 2017 prestižními českými a světovými vydavateli, v květnu pak již tradičně spolu s dalšími vysokoškolskými nakladateli největšího českého knižního veletrhu Svět knihy 2017 na Výstavišti v Praze-Holešovicích. 24. května se v knihovně JAMU uskutečnilo Setkání nad ediční činností JAMU, na něž byli přizváni i externí odborníci: PhDr. Marie Kratochvílová, Ph.D. (zakladatelka a dlouholetá vedoucí Nakladatelství AMU, nyní pedagožka a redaktorka na Fakultě humanitních studií UK), Mgr. Jan Jiřík, Ph.D. (teatrolog, výzkumný pracovník AMU a odborný redaktor), PhDr. Alena Mizerová (ředitelka nakladatelství Masarykovy university Munipress) a Mgr. Ivo Pezlar, Ph.D. (Centrum informačních technologií FF MU, odborný pracovník ve výzkumu FF MU a postdoktorand AV ČR). Cílem setkání, hojně navštíveného akademickými pracovníky, pedagogy a studenty, autory i neširší veřejností, byl rozhovor nad možnostmi rozvoje ediční činnosti JAMU v budoucích letech, včetně příležitostí spjatých s elektronickými publikacemi a s využitím internetu. V návaznosti na tuto debatu a v souvislosti se zveřejně-

ním nového Statutu Janáčkovy akademie múzických umění v Brně se Ediční středisko od 1. listopadu 2017 oficiálně změnilo v Nakladatelství.

11. prosince se prodejna skript s výrobními stroji a kanceláří ředitelky přestěhovaly do bývalé počítačové studovny OVIS a v původních místnostech začala rekonstrukce skladových prostor.

Kromě všech těchto zásadních akcí se podařilo vydat celkem 19 publikací. V prvé řadě je potřeba zmínit dva tituly věnované letošního 70. výročí založení JAMU: publikaci nazvanou *Osobnosti Hudební fakulty JAMU*, která v osmi medailoncích a pěti vzpomínkách žáků připomíná významné pedagogy školy, z nichž někteří navíc působili i v akademických funkcích rektorů a děkanů, a almanach *VIVAT ACADEMIA III*, který přináší důležité písemné a obrazové informace z historie školy, jakož i doposud nepublikované materiály, např. plakáty, programy, kostýmní návrhy a hlavně fotografie, přičemž jádro knihy tvoří dva obsáhlejší texty emeritní rektorky Aleny Veselé a dlouholetého děkana Divadelní fakulty Josefa Kovalčuka. Poprvé v České republice byly zveřejněny *Taneční technika Lestera Hortona* v překladu Davida Strnada a antologie současné německojazyčné taneční vědy Dity Dvořákové *Tanec, prostor a světlo*, která vyšla za finanční podpory Česko-německého fondu budoucnosti. Vznikly dva anglickojazyčné a jeden český sborník z konferencí na Divadelní fakultě, studie L. Kundery v rámci edice *Úvahy a názory (V meandrech dramaturgie)*, publikovány byly čtyři výběrové doktorské spisy P. Pařízka, G. Rovňáka, E. Ventrubové a A. Zelové a čtyři samostatné monografie (Jaroslav Ježek – *Klavírní dílo, Metaforická metoda, Od číslování opery k hudebnímu dramatu, Ztráta paměti*). Další tři vydané monografické publikace byly financovány z prostředků GAČR: *Let Husy z Brna až do Amsterodamu a Avignonu, Together – Společně* P. Oslzlého a *Dramatická tvorba*

ostravského studia Československé televize (1955–1991) M. Hlavici.

Naši autoři a jejich knihy si vysloužili také několik uznání. Jan Motal byl 24. září oceněn v kategorii Publikační čin roku za knihu *Dialog uměním* v rámci udílení Poct za alternativní umění festivalu ...příští vlna/next wave... Publikace Kateřiny Slámové Bartošové a kol. *Člověk ve světle slova. DIVADLO u STOLU 1989–2016* byla jednou ze čtyř nominovaných na Cenu Divadelních novin v kategorii Publikační počín v oblasti divadla. Ukázky z knihy Hany Slavíkové *FRANZ CAP. Průvodce životem a dílem filmového režiséra Františka Čápa* natočil Český rozhlas Brno (k poslechu zde: <https://brno.rozhlas.cz/franz-cap-nebo-frantisek-cap-znate-kdysi-slavneho-filmoveho-reziseru-6443780>) a autorka ji představila autorským čtením a vernisáží výstavy unikátních fotografií z režisérových zahraničních éry nejprve v Praze, posléze i ve slovinském Piranu a v Brně. Veřejné prezentace se dočkaly také další tituly. Na domovských divadelních scénách byly pokřtěny kniha K. Slámové Bartošové a kol. *Člověk ve světle slova* o Divadle u stolu a *Fenoméni hvězdy na vrbě* J. Kovalčuka a další publikace věnované legendárním inscenacím HaDivadla *Písek (Tak dávno...)* a *Rozrazil I/88 (O demokracii)*. Jubilejní publikace byly představeny v rámci Setkání absolventů, studentů a pedagogů Divadelní fakulty JAMU a Slavnostního gala koncertu v Besedním domě. 20. prosince 2017 jsme pokřtili knihu D. Dvořákové *Tanec, prostor, světlo* v krásném komorním prostoru vinárny DNO RESTAURANT & CAFÉ a o den později jsme celý náročný rok 2017 uzavřeli křtem knihy O. Smilkové *METAFORICKÁ METODA. Já si vybírám kočku...* na Divadelní fakultě. Díky Ošaně a jejím studentům herectví, kteří se ujali nejen organizace, ale i rozpoutání nálady pomocí živé kapely, se křest knihy proměnil doslova ve vánoční večírek. Nechyběla ani kočka... Na místě se prodalo neuvěřitelných 56 výtisků.

S klarinetem a z HF JAMU do Evropy

Milan Polák

Studenti klarinetové třídy HF JAMU Anna Sysová a David Šimeček byli úspěšní na konkurzech do prestižních mládežnických orchestrů Gustav Mahler Jugendorchester a EUYO – Orchestr mladých Evropské unie a s těmito orchestry se zúčastnili uměleckých turné v řadě evropských zemí.

Proč jste se rozhodli k účasti na konkurzu do výše zmíněných mládežnických orchestrů?

Anna

Prostě jsem šla konkurz zkoušet jako spoustu jiných a náhodou to vyšlo.

David

Zřejmě proto, že svou budoucnost směřuji už dlouho spíše k orchestrální než k sólové hře. Oba tyto orchestry jsou velmi prestižní s dlouholetou tradicí a možnost účastnit se na vlastní kůži turné je obrovská zkušenost pro budoucí práci.

Jak konkurz probíhal a kolik uchazečů se konkurzu zúčastnilo?

Anna

U konkurzu je vždy přítomen jen jeden člověk z managementu orchestru, který výkony natáčí na kameru. Výběr pak mají na starost jednotliví hudebníci, kteří vybírají vždy dané nástroje. Pro dřeva je to hobojsista Opernhausu Zurich Bernhard Heidrich, který nás jako tutor připravoval na dělených zkouškách na letním turné. Podle něj je uchazečů na dřevěné dechové nástroje vždy cca 200 od jednoho nástroje z celé Evropy. Na samotném konkurzu v Praze nás ale bylo dohromady jen okolo 10. Je škoda, že o konkurzy u nás není větší zájem hlavně oproti zpopularizovanému EUYU, kam chodí na konkurzy podstatně víc Čechů.

David

Konkurz do EUYO probíhá každý rok ve všech zemích EU. Povinná je jedna sólová skladba a několik klasických partů. Rozdíl od běžných konkurzů je hlavně v tom, že v „komisi“ je přítomna

pouze jedna osoba, která prvotně posuzuje a natáčí konkurz na kameru. Finální výběr tedy probíhá z natočených snímků. Každý rok se hlásí ke konkurzu okolo tří tisíc lidí do 26 let z celé EU. Oficiální číslo přihlášených klarinetistů nevím, ovšem náš tutor říkal, že se číslo každý rok pohybuje mezi dvěma až třemi sty.

Jak probíhala vaše příprava?

Anna

Příprava probíhala tradině formou cvičení na nástroj. U konkurzu byla vyžadována jedna věta z klasicistního koncertu a hrstka tradičních orchestrálních partů.

David

Jako na jakýkoliv jiný konkurz – hodiny cvičení, týden před konkurzem hluboká krize, nehrající plátky, bolavé ruce... klasika. Zde je třeba vyzdvihnout oba naše pány profesory, doc. Milana Poláka a doc. Víta Spilku, kteří jsou nám vždy velkou oporou.

S výše zmíněnými orchestry jste se zúčastnili letních turné. Kde jste vystoupili, kolik to bylo koncertů a jaký repertoár mohli posluchači slyšet?

Anna

Letošní turné GMJO bylo takovou oslavou třicetiletého založení orchestru Claudiem Abbadem, proto bylo podle dlouhodobějších členů náročnější než ostatní. Po zkoušecích týdnech jsme byli na turné něco přes dva týdny a těch koncertů bylo asi 15, což znamená, že byl koncert téměř každý den na jiném místě. S hlavním repertoárem, kde byla Messiaenova Turangalila, Bartókův Podivuhodný Mandarin, Ravelova Dafnis a Chloé a Gerschwinův klavírní koncert, jsme vystoupili v docela prestižních sálech – Concertgebouw, La Scala, Konzerthaus Berlin, Elbphilharmonie atd. Kromě toho jsme měli ještě dva koncerty s komornějším programem během naší rezidence v severní Itálii. Odehráli jsme i několik komorních koncertů, takže celkový počet se blížil dvacítce.

David

Letošní turné bylo oproti minulým ročníkům poměrně krátké, zejména kvůli tomu, že EU chtěla orchestr minulý rok zrušit, čemuž zabránila velká podpora většiny velkých světových orchestrů. I když se tedy povedlo orchestr zachránit, dotace byly velmi malé. Koncerty probíhaly v Rakousku, Estonsku, Lotyšsku, Litvě a Itálii, celkem jich bylo 8. Těžiště repertoáru bylo v Sibeliově 1. symfonii a Čajkovského 4. symfonii, k tomu se vždy hrály menší věci od Nielsena, Pärta, Alfvéna, Vaskese, Čiurlionise a Lindberga.

Jaká byla příprava na turné? Myslím tím, kolik zkoušek jste museli absolvovat, jaký repertoár jste museli nacvičit, jak probíhaly zkoušky a do jaké míry se tento způsob zkoušení lišil od orchestrů u nás (se kterými máte zkušenost).

Anna

Party, které jsme měli hrát, nám byly poslány až dva týdny před turné, takže pak musela příprava (alespoň u mě) probíhat docela intenzivně. Věci, které jsme hráli, nás prověřily ve všech směrech – po technické stránce nás zabavil Dafnis a Chloé, na rytmus byl zase náročný Bartókův Mandarin.

Zkoušení probíhalo týden v Bolzanu a týden v Pordenone. Nejprve se všechny skladby nacvičily na dělených zkouškách, až pak následovala tutti zkouška. Tento způsob je rozhodně nejefektivnější, na dělenkách se nikdo s ničím neschová, všechno to tam musí být. Naši tutoři pak byli přítomni i na prvních tutti zkouškách, aby nám podávali zpětnou vazbu. Myslím si, že ta fáze nacvičování je opravdu udělaná tak, aby byla co nejuspěšnější. Než přijel náš hlavní dirigent, všechno už bylo na svém místě a on tak mohl jen zrealizovat své plány.

David

Způsob zkoušení je naprosto odlišný od běžného provozu většiny

profesionálních těles (a tím myslím i světových, nejen u nás). Kromě toho, že lidé přijedou už velmi dobře připraveni z domova, následuje několik dělených zkoušek s tutorem, dále několik tutti zkoušek s pomocným dirigentem a finální fáze zkoušení s Vasily Petrenkem, šéfdirigentem nejen EUYO, ale také v Liverpoolu a Oslu. Do toho probíhají ještě zkoušky na koncerty komorních souborů, přednášky a samozřejmě bujaré večírky, takže času na individuální cvičení během celého měsíce moc není.

Jak byste zhodnotili vaši zkušenost s tímto typem orchestru? Doporučili byste svým kolegům účast v těchto orchestrech?

Anna

Určitě jo. Myslím si, že tolik energie, čisté radosti z hudby a přátelství člověk nenajde ani v těch nejlepších profesionálních orchestrech. Je to něco výjimečného, kam se vrací i už zaměstnaní hráči, aby si užili léto se skvělou partou lidí a zahráli fajn hudbu.

David

Rozhodně ano. Myslím, že atmosféru koncertů s těmito mládežnickými orchestry je velmi těžké slovy popsat, je to obrovský zážitek a velká motivace do budoucna.

Myslíte si, že je tato aktivita přínosem i pro naši školu?

Anna

Těžko říct...

David

Ano, myslím. GMJO i EUYO jsou dnes už velmi prestižní orchestry, kam je opravdu velice těžké se dostat. Většina členů orchestru studuje na těch nejvýznamnějších evropských univerzitách a je hezké, že se JAMU mezi ně může i tímto řadit.

Která osobnost z řad dirigentů, sólistů nebo i spoluhráčů vás nejvíce inspirovala?

Anna

Sólisté a oba dirigenti byli skvělí, ale od těch se to tak nějak automaticky očekává. Byli to spoluhráči, kteří mě inspirovali nejvíce. Ocitla jsem se totiž ve skvělé klarinetové skupině složené ze dvou studentů pařížského Superioru a jedné Italky, která je zvána jako sóloklarinetistka do mnoha orchestrů v Evropě. Byli to ale mnozí další, kteří mě fascinovali svým hraním, charakterem a tím, jak to mají v hlavě srovnané. A nejvíce si člověk vždycky může vzít od lidí ve stejném věku.

Anna s kolegy ze skupiny klarinetů GMJO (druhá zprava).

David s kolegy z dechové sekce EUYO (první zleva).

David

Velkou inspirací byl určitě dirigent Vasily Petrenko a sólista Christian Lindbegr. Tou největší však myslím byl úplně každý člen orchestru, nikoho nevyjímaje.

Je tato zkušenost inspirací pro vaši další práci?

Anna

Na jednu stranu to člověka určitě napadne, chce být jako ti ostatní – pracovitý a úspěšný. Na tu druhou je pak trochu frustrující pozorovat to, jak všichni úspěšně vyhrávají konkurzy a největší soutěže a vy pořád nic. :)

David

Ano.

Jak byste zhodnotili tuto zkušenost?

Anna

Myslím si, že kdekoli v orchestru to už nebude náročnější než během turné, kde byl každý den koncert a zároveň cesta. Ráno sednout na několik hodin do autobusu, check in na hotelu, hodinku volno a hned zas odjezd na koncert, večere v půlnočních hodinách. Druhý den zase to stejné. Tohle a náročnost programu, který jsme hráli, člověka podle mě naučí nejvíce. Na spánek zbývají tak tři čtyři hodiny denně, ale po pár dnech si zvyknete a taky to jde.

David

Pouze pozitivně. Nejen po stránce hudební, ale i například po stránce organizační. A kdo může říci, že má známého v každé zemi EU. :-)) I proto mohu vřele doporučit!

Čtyři Marty a jeden Swag

28. ročník mezinárodního festivalu divadelních škol
SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2018 je minulostí

Luboš Mareček

Pět festivalových uznání v podobě čtyř sošek Marta a jedné studentské – Swag – rozdělila porota při závěrečném ceremoniálu Mezinárodního festivalu divadelních škol Setkání/Encounter 2018, který se konal v brněnském Divadle Husa na provázku. Vyvrcholila tak jedinečná pětidenní nesoutěžní přehlídka pořádaná Divadelní fakultou Janáčkovy akademie múzických umění v Brně. Letos se konala mezi 17. a 21. dubnem.

V hlavním programu se představilo tucet divadelních souborů doslova z celého světa. Podle pořadatelů o účast na letošním ročníku ale usilovalo hned šestáctýřicet škol, což je dosavadní rekord v historii této ojedinělé přehlídky. „Očekávali jsme, že uvidíme skvělé inscenace, a tak se i stalo,“ hodnotila celou přehlídku kupříkladu slovinská režisérka Maša Pelko. Student herectví ze State Theatrical Institute z ruského města Jaroslavl Stanislav Burov zase na celém podniku oceňuje, že šlo o unikátní „setkání jazyků i různých kultur, divadelních jazyků i materiálů“. „Měli jsme se tady krásně a celý festival byl super,“ shrnula **skotská režisérka Megan Valentine**, která si za svoji inscenaci The Words of Others z Brna odvezla ocenění The Swag, udělované studentskou porotou.

Vedle tradičních tuzemských účastníků z tuzemska, Slovenska a Polska do Brna zavítaly umělecké akademie z Německa, Slovinska, Velké Británie, Ruska, Izraele či právě Skotska. Mezi festivalové nováčky patřila škola z Jihoafrické republiky, Arménie nebo vzpomínaná londýnská škola, která na festivalu poprvé uvedla svoji inscenaci The Trojan Women. K možnému srovnání posloužila podobně tematizovaná izraelská produkce The Lost Women of Troy, v níž přední izraelský dramatik Hanoach Levin taktéž vyšel z motivů Trójské války. A na jih Afriky či do Izraele putovala festivalová ocenění, kterými profesionální mezinárodní porota upozorňovala na mimořádné výkony či počiny.

Ředitel festivalu a rektor JAMU profesor Petr Oslzlý své ocenění udělil **jihoafrickému studentovi Luntu Masizovi** za jeho výkon v inscenaci The Island. „Ocenil jsem osobnostní herecký projev vypovídající v souhrě s partnerem Siaonga Mayola výrazný etický názor na totalitní tendence a rasismu v širším společenském kontextu,“ zdůvodnil Oslzlý svůj verdikt. Hodinové představení jmenované dvojice studentů z The South African School of Motion Picture, Medium and Live Performance, představilo drama z období apartheidu a bylo inspirováno skutečným příběhem. Inscenace se odehrávala v nepojmenovaném vězení na notoricky známém ostrově Robben Island, kde byl po sedmadvacet let držěn Nelson Mandela.

Další uznání poroty získala **autorka scénografie Tereza Gsöllhoferová**, která navrhla výpravu k inscenaci Žranice, s níž do Brna přijela pražská DAMU. Výtvorné řešení inscenace It's Not That Way, It's Over Here v podání studentů z německé Academy of Performing Arts Baden-Württemberg také bodovalo.

Porota ocenila **autory scénografie Nele Bühler a Luise Ehrenwerth** a jejich scénické řešení v inscenaci složené z jednoaktovek francouzsko-rumunského autora Eugèna Ionesca. Poslední festivalová soška Marta putovala do Izraele za **ženský herecký výkon Michal Uziel** ve zmíněném představení studentů z Yoram Loewenstein Acting School z Tel Avivu. Pětidenní přehlídka letos nabídla také řadu novinek. Patřila k nim kupříkladu programová premiéra prestižní Royal Academy of Dramatic Art z Londýna, spuštění venkovní Open Air Stage na Moravském náměstí a novinkou byla i festivalová mobilní aplikace dostupná pro IOS i Android, s níž si zájemci mohli vytvořit svůj vlastní oblíbený program nebo nakoupit festivalové předměty. Více informací na www.encounter.cz.

Jedna festivalová soška Marta putovala do Izraele za ženský herecký výkon Michal Uziel v představení The Lost Women of Troy studentů z Yoram Loewenstein Acting School z Tel Avivu.

Je to za námi!

aneb 28. ročník Mezinárodního festivalu divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER

Stanislav Čaban

Skončil téměř letní týden a to jsme byli teprve v druhé polovině dubna. Zároveň s ním skončil i festival SETKÁNÍ/ENCOUNTER, který uvádí každé jaro Divadelní fakultu do pohybu.

U nás na Ateliéru divadelní produkce to byl cvrkot už rok dopředu, ale vše graduje poslední dny těsně před začátkem festivalu. V těchto dnech zahájíme okupaci učeben v přízemí školy. Z tělocvičny se pod rukama scénografů rodí místo, kde se každé ráno potkávají nejzaujatější diváci a rokují o inscenacích, které zhlédli předešlý den, přes den se tu dospávají noční párty a večer, před odchodem na další večírek, odsud mizí poslední zbytky jídla a pití. Však to většina z vás důvěrně zná: nakouknout na tzv. chill-out room, jestli tam je něco k snědku nebo aspoň známá tvář, to patří k povinnostem při příchodu do budovy školy. Pro všechny případy i při odchodu.

Paralelně připravujeme festivalové Infocentrum. Koberce, pohovky, několik stolků a teď honem všude vystavit, co můžeme nabídnout. Vystavíme festivalové předměty – trika, diáře, kelímky či tašky („off course, you can buy it!“), jak potom říkáme všem zvědavcům), připravíme akreditace pro všechny festivalové účastníky a už to frčí. Každý soubor či host, jenž se festivalu účastní, musí projít touto vstupní festivalovou branou, navazují se zde první osobní kontakty, sem tam přeskočí první jiskra kamarádství nebo...

Náš ateliér na třetím patře se mění v redakci. Všechny zbytečnosti musí pryč, zbydou velké prázdné stoly s počítači (prázdné jen na chvíli), kolem nichž se rozesadí spousta lidí, redaktory počínaje, přes korektory, kibice a další grafikem konče. Jak si tam sednou, tak je na konci týdne nalezneme. Pro vaši představu: tihle strůjci festivalového časopisu Meeting Point zde tráví denně až 21 hodin. Občas si odskočí na představení, aby se mohli hned vrátit psát recenzi, občas na něco k snědku, ale v půli cesty si uvědomí, že není čas, tak se zase hladoví vrací a výjimečně se podívají tam, kam i královna chodí pěšky. Fakt řehole. Ale vy si pak můžete ráno zvědavě pročítat denní encounterovský tisk.

Konečně je to tady. Úterý. Festival začíná vždycky v úterý (a končí sobotní nocí). Kolem našich skvělých pánů vrátných začnou proudit neznámé tváře. Už bylo načase, zase trocha čerstvého větru. Při letním setkání se naše pohledy vpíjí do nových obličejů a v hlavě to šrotuje – odkud by tak mohla být tahle skupinka? Většinou většinou končí tak, že zvědavce sykne na někoho z produkčních, který dělá skupince po celý týden průvodce v dobrém i zlém, „Z kama jsou?“, anebo lépe „Odkud jsou?“. Dostává se mu odpovědi doprovázené úsměvem v očích i na rtech, občas také všeříkajícím obrácením očí v sloup.

Začíná festivalový maraton. Pro všechny, organizátory i účastníky. Denně dvě tři představení v hlavním programu, představení doprovodná, připravené workshopy (letos jsme

Koordinátor festivalu Stano Čaban při závěrečném ceremoniálu.

byli pyšní, nabídka lekcí s Radimem Vizvářem nebo Cirkem La Putyka snad nebyla k zahoezení), každonoční párty a konečně Open Air Stage.

Venkovní festivalová scéna na Moravském náměstí byla snad největším pokusem 28. ročníku. Pro mě osobně je festival odehrávající se jenom ve zdech divadel nebo kin přehlídkou. Pokud to má být opravdový festival, život, energie, měl by zasáhnout přinejmenším přilehlé ulice, čtvrt nebo celé město! Veřejný prostor by měl pulzovat uměním, které se v danou chvíli soustředí v určitém místě. Oživit naše okolí, přitáhnout zamračené kolemjdoucí, ukázat světu naše estetické vnímání, prostě měnit zaběhnuté.

Sem proto moc rád, že jsme na jedno odpoledne a večer vili trochu života na vydlážděnou plochu za koňským ocase. S přibývajícím tmou, výraznějšími světly na pódiu a tóny odrážejícími se od okolních budov padaly zábrany stydlivých kolemjdoucích. Všichni jsme se víc a víc tísnilí kolem kašny či přímo pod pódiem, nechali sebou cloumat hudbu. A na chvíli jsme se v duchu spojili. Každý z jiného důvodu, ale všichni jsme věděli, proč tu jsme.

Více takových chvil i v příštích festivalových letech!

Ateliér Výchovné dramatiky Neslyšících slavil své výročí tlumočeným koncertem

Daniela Tesaříková Vacková, Veronika Broulíková, Radka Kulichová

V Divadle na Orlí se v minulém semestru uskutečnil koncert, který bylo možné si užít doslova všemi smysly. Koncert byl totiž nazván Smyslů-plný a bylo možné ho zhlédnout, vyslechnout či prostě vnímat bez ohledu na to, jaké smysly člověk primárně využívá. Byl určen jak slyšícím, tak i neslyšícím divákům. Své hity představil známý český zpěvák Michal Hrůza s Kapelou Hrůzy, které do českého znakového jazyka přetlumočila umělecká skupina Hands Dance.

Myšlenka se zrodila v Ateliéru výchovné dramatiky pro Neslyšící JAMU, který loni oslavil 25. výročí založení a právě oslava tohoto významného jubilea byla ideální příležitostí k uspořádání koncertu. Založení umělecko-pedagogického oboru Výchovná dramatika neslyšících v roce 1992 na Divadelní fakultě JAMU v Brně bylo vstřícným počinem vůči neslyšícím zájemcům o vysokoškolské studium. Pochopení pro tuto minoritu bylo vyjádřeno přijetím tlumočnicka českého znakového jazyka do plného úvazku a později změnou malého „n“ na velké „N“ v názvu ateliéru, jako výraz respektu k Neslyšícím jako kulturní a jazykové menšině. V současnosti tedy neslyšící studenti studují obor Výchovná dramatika pro Neslyšící. K upřesnění je ještě používán podtitul „se zaměřením na pohybově výchovné disciplíny“. V Ateliéru Výchovné dramatiky pro Neslyšící studují převážně neslyšící studenti, kteří se v praxi uplatňují jako umělci (herci a režiséři). A to například v těchto institucích: Divadlo Neslyším Brno, Divadlo Tiché Iskry Bratislava, Divadlo z Pasáže Banská Bystrica, nebo působí jako pedagogové předmětu Dramatická výchova neslyšících dětí a mládeže a také jako lektori volnočasových aktivit. Absolventi se také zapojují do projektových aktivit v rámci spolupráce s profesionálními divadly a do specifických tvůrčích projektů, jako je umělecké tlumočení do českého znakového jazyka. Ateliér VDN má za 25 let své existence již 60 absolventů a bylo realizováno na 30 úspěšných inscenací.

Nejednalo se však o pouhou oslavu. Koncert byl zároveň beneficí, která podpořila Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s. částkou více než 113 tisíc korun. Výtěžek z prodeje vstupenek dvojnásobila Nadace O2, provozatel Linky pro neslyšící a nevidomé, centrum přímo na pódiu obdrželo darovací šek na 57 750 Kč, pořádající agentura Concept Line pak přidala svůj příspěvek. Nadace také zajistila přenosový vůz, díky němuž si mohl hudební

a vizuální zážitek vychutnat i člověk, který nemohl přijít na koncert osobně.

Koncert byl oslavou, beneficí a zároveň také příležitostí k propojení dvou rozdílných světů. K propojení světa slyšících a neslyšících. Byl šancí pro neslyšící diváky poznat svět hudby a naopak pro slyšící diváky nahlédnout do krás českého znakového jazyka a jeho umělecké podoby. Toto propojování je jedním z cílů účinkující skupiny Hands Dance, která je složena ze studentů a absolventů oboru Výchovná dramatika pro Neslyšící. Její členové jsou slyšící i neslyšící, a právě toto složení umožňuje předávat neslyšícím divákům plnohodnotný zážitek z hudebních vystoupení. Skupina se snaží předat neslyšícím z každé písně tempo, rytmus, text a celkové naladění pomocí znakového jazyka a dalších výrazových prostředků. Všechny tyto prvky se pokusila skupina předat divákům i v případě písní Michala Hrůzy. Na playlistu byly starší Hrůzovy písně, které veřejnost může znát z rádia či filmů, jejichž náměty se objevily i ve verzi ve znakovém jazyce, ale také písně z nového alba. Všechny písně byly po obsahové i rytmické stránce velmi náročné na převedení do vizuální podoby a skupina Hands Dance na přípravě koncertu velmi dlouho a intenzivně pracovala. To, že vynaložené úsilí sklídilo své ovoce, dokazují pochvalné reference od diváků i samotného Michala Hrůzy, pro kterého tato akce byla první příležitostí seznámit se s tlumočením hudby. Úspěch tohoto koncertu dokazuje, že události, které spojují svět slyšících a neslyšících, jsou nejen smyslů-plné, ale mají i hlubší smysl.

Koncerty HF JAMU představily unikátní využití technologií v umění

Luboš Mareček

Hudební fakulta JAMU připravila sérii jedinečných koncertů, ve kterých brněnští posluchači slyšeli současnou elektronickou hudbu. Ve čtyřech květnových večerech se v Divadle na Orli osobně představili autoři, jejichž některá díla interaktivně dotvořilo samo publikum.

„Šlo o skutečně mimořádnou příležitost vyslechnout si neaktuálnější kompozice soudobé elektronické hudby. Akusmatická hudba v unikátním provedení prostorového zvuku v takovém rozsahu v Brně dosud nebyla představena,“ řekl student doktorského studia Katedry kompozice, dirigování a operní režie (KKDR) HF JAMU Jiří Suchánek, který na čtvrtek 3. května připravil program 3. koncertu ze série pod názvem „SONIX“ večer akusmatické hudby. Ve spolupráci s Koninklijk Conservatorium a Institute of Sonology Den Haag (NL) návštěvníci v Divadle na Orli/Hudebně-dramatické laboratoři JAMU v Brně uslyšeli díla Laury Agnusdei (IT), Carlose Florese (MEX), Natalie Plevákové (CZ), Sary Pinhero (P), Barryho Yuk Bun Wana (HK) a Jana Kavana (CZ).

Nabídku koncertů završily tři absolventské večery oboru Multimediální kompozice KKDR HF JAMU. „Celá série multimediálních koncertů byla taktéž ukázkou možností využívání pokročilých technologií v umění a dokladem širokého mezinárodního charakteru studia na Katedře kompozice, dirigování a operní režie HF JAMU, kde studují mladí lidé skutečně z celého světa,“ doplnil docent Richard Fajnor.

Při dalším koncertu zájemci vstoupili do interaktivní instalace *Snít o kybernetické budoucnosti* Marka Andrýska (CZ), absolventa magisterského studia. Dílo je vystavěno na kontrastu manipulovaného záznamu skutečnosti a konstruovaného digitálního světa virtuální reality s použitím různých příkladů z historie „cyber artu“. Bylo vytvořeno přímo pro konkrétní prostor divadla. Poté byla předvedena audiovizuální kompozice *Light in the Shadow* Yuk Bun Wana z Hong Kongu, absolventa bakalářského studia. Kompozice využívá napětí mezi světlem a stínem reprezentované v hudební složce díla kombinací elektronického zvuku a hry na bicí nástroje

Martina Švece, doplněné videoprojekcemi.

Ve čtvrtek 10. května od 19 hodin bylo uvedeno představení *Vlny/ memorandum pokroku* Aliaksandra SIADYMAU z Minsku (BY), absolventa bakalářského studia. Taneční performance byla doplněna o projekce i hudbu v kvadrofonním provedení a byla autorskou volnou adaptací novely *Vlny ztíšující vítr* Arkadije a Borise Strugackých. Večer doplnila autorská díla studentů prvního ročníku *Pomezí* Davida Petráše (SK) a *Spomienky* Ladislava Dudoka (SK).

Poslední koncert této květnové série zaplnila multimediální performance *Smišené signály* Natálie Plevákové (CZ), absolventky bakalářského studia. Diváci vstoupili do 4kanálové interaktivní videoinstalace, kde proběhla ve třech dějstvích „...ve fragmentech příběhovosti, jež vznikla pomocí autorské zvukové syntézy, hlasu a internetového kurátorství“ multimediální performance inspirovaná skutečnými příběhy. Vývoj děje a výsledný tvar díla mohl významným způsobem ovlivnit každý divák v publiku pomocí „chytrých zařízení“.

SONIX – večery akusmatické hudby

Jiří Suchánek

První koncert z plánované série večerů akusmatické hudby se ve školním Divadle na Orli uskutečnil hned zkráje roku. I přes neobvyklý nedělní termín se sešlo více než 70 posluchačů zvědavých na soudobé tendence v oblasti elektroakustické hudby. Pro řadu z nich to bylo setkání zcela nové, překvapivé a mož-

ná i v řadě ohledů obtížné. Dle ohlasů nemálo posluchačů bylo zasaženo radikální estetikou a kvalitou prostorového zvuku.

U počátku rozhodnutí organizovat v Brně tyto koncerty byl pro mne zcela zásadní a formativní koncertní zážitek, který jsem zažil během své stáže

v Institute of Sonology v Haagu, kde se elektroakustické skladbě soustředěně věnují od 60. let 20. století a po právu se postupně vypracovali na jedno z nejvýznamnějších světových center vyučujících, provozujících a zkoumajících tvorbu a komponování zvuku v čase a prostoru (strategie školy skutečně

stojí na třech rovnoprávných pilířích: výuka – prezentace – výzkum). Současní výuky jsou i tzv. Discussion concerts, kde se v koncertním sále (Arnold Schönbergzaal) uzpůsobeném pro prezentaci multikanálových prostorových kompozic pravidelně, několikrát do roka představují aktuální skladby studentů i pedagogů tohoto institutu. Bezprostředně po koncertu probíhá volná diskuze s autory, ale též i moderovaná, pedagogická reflexe dva dny poté. Zcela mě nadchla a pohltila vyhraněná estetika jednotlivých skladeb, bohatý psychoakustický požitek z poslechu prostorového zvuku a především otevřená nálada a ochota se o kompozicích vzájemně bavit. Ihned jsem si uvědomil, že mi tento formát koncertu bude po návratu do Brna chybět, a tak jsem se rozhodl jej začít doma organizovat. O to snazší bylo rozhodnutí i proto, že v Brně v podstatě až na občasnou výjimku chyběla nějaká stálá koncertní platforma pro elektroakustickou hudbu, a to i přesto, že zde působila a působí řada významných autorů a i potenciál uměleckého růstu v této oblasti se zdá být v Brně veliký. Právě tuto mezeru se pokouší též Sonix vyplnit.

Smyslem těchto koncertů je představovat soudobé skladby autorů elektroakustické hudby z JAMU a právě i autorů z Institute of Sonology. Cílem je vytvořit i jakýsi mezinárodní dialog – umělecký most mezi JAMU a Sonology, zůstat v kontextu evropského dění, stimulovat tvůrčí aktivity v Brně, otevírat se netradičním formám hudby, diskutovat, zvat i širší neodbornou veřejnost, naučit se poslouchat (post?)akusmatickou hudbu a především užívat si její ničím nerušený

poslech v plné kvalitě.

Dramaturgicky jsou večery postaveny tedy tak, že přibližně polovina autorů je z JAMU (z oboru Kompozice a Multimediální kompozice) a druhá ze zmiňovaného Institute of Sonology. Autory jsou jak pedagogové a zkušení skladatelé, tak i aktivní či bývalí studenti. Délky skladeb se pohybují okolo 10 minut a zcela zásadní je jejich zaměření na práci s prostorem. Z historie víme, že termín akusmatický má řadu významů. Jedním z nich, jenž prosazoval především Francois Bayle, je právě druh prezentace konkrétní či elektronické hudby pomocí prostorové reprodukce – soustavy reproduktorů rozmístěných v prostoru koncertu (tzv. akusmonium). V tomto smyslu je tento

termín používán, jelikož právě i kompozice prostorového aspektu zvuku je pro tyto večery důležitá. Divadlo na Orlí je jedním z mála míst v Brně, které umožňuje technicky zajistit reprodukci i 8kanálového zvuku, ve kterém jsou skladby právě převážně prezentovány. Formát večera je poměrně netradiční i z jiného důvodu: koncert probíhá ve tmě, bez přítomnosti zahraničních autorů a hudba je pouštěna „z pásu“ – tedy přesněji řečeno z disku. Veškeré skladby jsou tzv. „fixed media“, tedy hotové kompozice, které vznikaly ve studiích pomocí analogových či digitálních nástrojů a jsou uloženy ve finální, fixní podobě. Smyslová, zraková deprivace umožňuje lepší soustředění se na zvukové děje, které jsou někdy velmi komplexní a dle mého názoru ve většině případů již nepotřebují jakkoliv obohacovat vizuální složkou.

Během prvního koncertu byly představeny skladby Pierre & Oceaan od Kees Tazelaara, vedoucího Institute of Sonology, dále skladba Verlat od islandského skladatele Bjarni Gunnarssona, který učí na Sonology předmět Composing with Algorithms a je specialista na kompoziční program Supercollider. Studenty reprezentoval španělský autor Julio Molina Moya s kompozicí Etude3 a Miša Skalskis z Litvy se skladbou Outward Gaze Voice the Open manipulující barokní etudu do zcela nečekané podoby. České autory zastoupil Dan Dlouhý (jehož v tomto Občasníku zřejmě netřeba představovat) se svojí skladbou Outer and Inner Spaces a též i já, Jiří Suchánek, s kompozicí Time. Break, Marek Andryšek /CZ/, Sara Pinheiro/P/ či Jan Kavan /CZ/ a další...

Mezinárodní doktorská konference DF JAMU – o politice, společnosti i výzkumu

Klára Škrobánková

Doktorští studenti a studentky z celého světa již po osmé představili svůj výzkum na Mezinárodní konferenci doktorských studií, konané na Divadelní fakultě Janáčkovy akademie múzických umění v listopadu 2017. Osmý ročník konference s názvem *Politics and Community Engagement in Doctoral Theatre*

Research (Politika a komunitní zapojení v doktorském divadelním výzkumu) v tematických blocích nabídl množství pohledů nejen na problematiku politika v divadelním výzkumu i tvorbě, ale také na limity participativního divadla a veřejného prostoru. Narůstající napětí v mezinárodních politice představuje v mnoha

ohledech výzvu pro soudobé divadelnictví. Divadlo, které je již ze své podstaty uměním politickým, v posledních letech stále častěji obrací svou pozornost k otázkám zapojení diváka, mobilizace publika a společenské zodpovědnosti. Právě tyto problémy stály v centru zájmu účastníků i posluchačů konference.

Toto bylo zdůrazněno již v úvodním příspěvku keynote mluvčích Tonyho Fischera a Joela Andersona z londýnské Royal Central School of Speech and Drama. Jejich dialogický text se soustředil zejména na možnosti využití postavy (nebo spíše konceptu) Šaška, tak jak jej známe z teorie Augusta Boala. Ovšem ve svých úvahách se dvojice nezastavila jen u Boala – pro úvahu o Šaškovi jako garantovi divácké autonomie využili Fischer a Anderson také děl Bertolta Brechta, Erwina Piscatora nebo Alaina Badiou.

Boal a Brecht se ostatně stali během dvou dnů konference jedněmi z nejodkazovanějších tvůrců – byli základem úvah o transformativním potenciálu divadla, divadle tváří v tvář hrozbě válečného konfliktu nebo terorismu nebo strategiích aktivace diváka. Například příspěvek Niky Leskovšek z Lublaňské univerzity se zabýval způsoby mobilizace diváka v období před a po vyhlášení slovinské nezávislosti, výzkum Alexandry Marinho Oliveira z Goetheho univerzity ve Frankfurtu zase ukázal političnost fotografií v Brechtově díle.

Komunitní zapojení bylo nahlíženo z mnoha různých úhlů. K diferenciaci přispěly zejména příspěvky doktorandek JAMU Jitky Vrbkové, která prezentovala svou práci s herci trpícími Downovým syndromem a jejich blízkými, a Radky Kulichové, která se podílela na tvorbě inscenace podle Lewise Carrola

Alenka v říši znaků pro neslyšící i slyšící diváky.

Na konferenci svůj doktorský výzkum představily více než dvě desítky mluvčích z Evropy i světa, nechyběli ovšem ani studenti z tuzemských univerzit. Tradičně nejsilnější zastoupení mělo Polsko, Německo a Velká Británie, své příspěvky přednesli také doktorští studenti z Bulharska, Slovinska, Maďarska, Itálie, Španělska, Brazílie, Indie a Íránu. Kromě JAMU byla z domácích univerzit zastoupena také Divadelní fakulta pražské AMU a Vysoká škola múzických umění z Bratislavy.

Účastníci konference svůj výzkum nemuseli prezentovat jen v tradičních

panelech, nově jim byla nabídnuta forma performativního příspěvku, čehož využilo hned několik mluvčích. Za použití masek a videoartu představila Melanie Sterba z Univerzity Martina Lutheera v Halle-Wittenbergu postavení žen v akademickém prostředí, přičemž se nevyhnula ani tématům sexismu nebo patriarchální společnosti a jejich uplatňování či neuplatňování při doktorském studiu.

Program i Book of Abstracts letošního ročníku naleznete na konferenčním webu theatrephdjamu.cz. Vybrané příspěvky z konference budou publikovány v elektronickém sborníku, který JAMU chystá k vydání v roce 2018.

Studium seniorů na Univerzitě třetího věku v roce 70. výročí založení JAMU

Jana Vrabcová

Známý filozof L. A. Seneca se k otázkám moudrosti a umění žít vyjádřil slovy: „*Neměli bychom se starat o to, aby-chom dlouho žili, ale abychom žili plně.*“ Senecovou myšlenkou se řídí především seniori, kteří studují Univerzitu třetího věku (U3V) na brněnských univerzitách, veřejných vysokých školách, případně v rámci vzdělávacích programů kulturně společenských institucí, zapojených do celoživotního vzdělávání občanů důchodového věku.

Studující seniori si velmi dobře uvědomují, že U3V jim nabízí nejen aktuální poznatky nejvyšší kvality z různých vědních oborů, rozšiřující dovednosti a vědomosti, ale přispívá i k jejich sebezdokonalování, seberealizaci, udržování duševní kondice, odbourávání mentálních bariér a zažitých stereotypů, procvičování koncentrace a paměti, zvýšení zdravého sebevědomí a sebekritičnosti. Velmi důležitý je pro seniory sociální kontakt s okolím, což pozitivně ovlivňuje

mezigenerační vztahy. To vše získávají na akademické půdě, která není veřejnosti běžně dostupná.

V poslední době můžeme sledovat posun ve zkoumání studia seniorů na U3V, a to jak ze strany pedagogů, sociologů a dalších expertů, tak ze strany univerzit, vysokých škol a sociálních pracovníků neziskových organizací. Mezi zajímavá zjištění patří například potvrzení zvyšujícího se zájmu seniorů studovat U3V. Vedení vysokých škol se

zaměstnanci center U3V rozšířili nabídku kurzů, navýšili počet přijímaných uchazečů důchodového věku a zajistili větší přednáškové sály, kongresové haly nebo využili univerzitní kino Scala.

Podle pracovnice kanceláře U3V Masarykovy Univerzity paní Lenky Wellové studovalo v akademickém roce 2016/2017 na U3V MU téměř 1 800 seniorů. V roce 70. výročí založení Janáčkovy akademie podle BcA. Zuzany Palaniyappan, administrátorky studia U3V na Hudební fakultě JAMU, studovalo kurz *Seznamte se: Bicí, smyčce, dechy* 43 seniorů, v kurzu *Jazz vážně, nevázně, ale hlavně odvážně* 34 seniorů, v kurzu *Lidé za hudbou* v zimním semestru studuje 14 seniorů a v kurzu *Paní Hudba ve stáletém vývoji* studuje 58 seniorů. Celkem studovalo v jubilejním roce výročí založení JAMU 149 seniorů. Vzhledem k omezeným prostorám JAMU jde o úctyhodný počet studujících, z nichž někteří trpělivě čekali několik roků, než mohli být přijati.

Janáčkova akademie múzických umění v Brně, zejména Hudební fakulta, přesunula některé přednášky do prostor Divadla na Orlí. Tři přednášky spojila s plánovanou exkurzí mimo budovu HF JAMU na Komenského náměstí v Brně.

První přednáška, spojená s exkurzí na téma *Cesta ke zvonům*, se uskutečnila v prostorách Římsko-katolické farnosti kostela sv. Jakuba. Přednášejícím byl odborný pracovník, který se staral o zvony na Moravě. Prohlídku kostela sv. Jakuba včetně zvonice (zvony Jakub, Marie a Josef) komentoval kostelník pan Kremlaš.

Druhou originální exkurzí s odborným výkladem byla návštěva houslařské dílny – Ateliéru Bursík – otec a syn, patřící ke špičce houslařského umění u nás i v Evropě. Senioři se seznámili s pracovními nástroji houslařů, s výběrem a přípravou dřeva, mohli obdivovat housle našich předních koncertních mistrů, přípravě nových k opravě. Dlouho si ponosou v paměti, co je „duše“, kde se nachází u houslí autorská značka houslařského mistra, co musí předložit koncertní umělec celníkům při přechodu státních hranic a jak je důležité dodržovat spolupráci houslařského mistra s koncertním umělcem při výrobě a opravách houslí. Taková spolupráce je prioritou Ateliéru Bursík.

Mezi výjimečné akce patřily druhé slavnostní promoce absolventů U3V, konané 30. června 2017 v Aule Hudební fakulty.

Protože se jak první absolventi U3V HF JAMU, tak stále studující senioři

odvažují pokládat, ve vši skromnosti, za členy velké „jamácké rodiny“, zúčastnili se ve velkém počtu slavnostního koncertu k zahájení jubilejního 50. ročníku MIK a 70. výročí založení JAMU dne 4. července 2017 a bouřlivým potleskem vítali své pedagogy. Svě zastoupení měli i na slavnostním galakonzertu k 70. výročí založení JAMU dne 17. prosince, rovněž v Besedním domě v Brně.

V zimním semestru akademického roku 2017/2018 byla realizována exkurze na výjimečnou a v programech U3V zcela ojedinělou tiskovou konferenci k jednoaktové opeře Carla Orffa Chytračka, kterou nastudovali a uvedli posluchači HF JAMU. Senioři tiskovou konferenci a pozvání na generální zkoušku přijali jako projev přízně a vstřícnosti vedení Hudební fakulty k „dříve narozeným“.

Ve studentském divadle – v Hudebně-dramatické laboratoři – navazovala přednáška s názvem *Jak se rodí opera*, kterou vedla doc. Ing. Lucie Pešl Šilerová, Ph.D. Dále přednášela i „naše“ administrátorka U3V a stávající studentky. Domácí úkol – tvorbu fermanu – seniorům zadala Ing. Zdeňka Vlachovská. Zajímavým doplněním bylo promítání videa ze zákulisí Velkého divadla v Moskvě a Metropolitanu opery v New Yorku.

Třetí přednáška byla v Divadle na Orlí s názvem *Za oponu a ještě dál*, kde senioři provedl od tahů až do propadliště provozní ředitel DnO MgA. Jan Petr. Přednáška byla doplněna filmem k vývoji jevištní technologie. Bohatá diskuze se rozvinula v kabině, kde se ovládají světla a zvuk a kde se odehrává komunikace se zákulisím představení.

Poslední dvě přednášky U3V na HF JAMU v zimním semestru, byly nečekaně, zato příznacně umístěny (v adventním čase bohatém na duchovní hudbu a zpěv koled) do prostor Filharmonie Brno v Besedním domě, kde zkouší a koncertují pouze filharmonici. Mnozí z koncertních mistrů filharmonie byli a jsou úspěšnými absolventy HF JAMU a jejími pedagogy, například doc. Pavel Šumpík, první vedoucí Katedry bicích nástrojů, nebo MgA. Marek Švestka z Katedry smyčcových nástrojů. Ředitelka Filharmonie Brno PhDr. Marie Kučerová a manažerka MgA. Lucie Šnajdrová studentům U3V také přednášely. Studujícím seniorům se dostalo jedinečné příležitosti seznámit se s historií filharmonie, jejími zahraničními koncerty a organizací hudebních festivalů. Nejvíce senioři zaujala část o výstavbě nového koncertního domu, Janáčkova

kulturního centra. Dozvěděli jsme se například, že tento sál bude otevřen v roce 2021, pojme 1 300 posluchačů a bude mít vlastní podzemní garáže.

V závěru tohoto příspěvku nelze opomenout specifickou formu přezkoušení znalostí seniorů U3V v kurzu *Lidé za hudbou*, kteří metodou word café úspěšně ukončili výše jmenovaný kurz. Examinátoři z řad přednášejících pedagogů Katedry hudební produkce (KHP) směřovali dotazy k hlavním okruhům kurzu: základy právních pravidel, public relations, role psychologie a duševní hygieny v každodenní práci hudebního manažera, marketing, motivace a nastartování kariéry hudebního umělce. Největším překvapením pro senioři byla následná tisková konference, které se kromě posluchačů U3V a pedagogů KHP zúčastnili i zástupci médií. Senioři potěšilo hodnocení pedagogů, kteří se mimo jiné jednomyslně pochvalně vyjadřovali k dochvilnosti, soustředěnosti, zápisům z přednášek a diskuzi, která obohacovala obě strany. Senioři uváděli, že jim velmi pomohly studijní materiály s obrazovými přílohami. Z praktického hlediska senioři na konferenci vysoce hodnotili přednášku Mgr. Nory Lastovecké „A se mnou přijde zákon“. Doporučili zařadit právnickou přednášku do programu U3V i do budoucna, protože bezpráví postihuje starší generaci nejvíce. Zástupce médií zajímalo, zda navštěvovali senioři U3V na jiných brněnských vysokých školách, což potvrdili téměř všichni přítomní. Někteří z posluchačů vlastní i certifikát o absolutoriu kurzu Divadelní fakulty. Senioři vyjádřili přání pokračovat nadále ve studiu U3V na JAMU. Někteří již podali přihlášku do jednosemestrálních kurzů *Básníci klavíru II* a *Lidský hlas – mocný nástroj, zdroj emocí*. Na dotazy žurnalistů k zaměření nových kurzů U3V a na zájem o studium na U3V HF JAMU odpověděla projektová manažerka HF JAMU BcA. Zuzana Palaniyappan. Ta potvrdila zvyšující se zájem seniorů o studium na Hudební fakultě a uvedla, že na kurz *Básníci klavíru II* se přihlásilo téměř 80 zájemců. Tisková konference potěšila dotazující i dotazované a proběhla v přátelské a srdečné atmosféře, což je typické pro uměleckou vysokou školu a lidi milující hudbu a umění vůbec.

Přejeme zájemcům o studium U3V na JAMU, aby byli přijati, a Hudební fakultě zachování vstřícnosti vůči občanům důchodového věku, kterým studium U3V činí život bohatším a snesitelnějším.

S Miroslavem Donutilem a Janou Plodkovou nejen o JAMU

Studenti Divadelní fakulty JAMU se ptali známých absolventů

Miroslav Donutil

Naše první otázka: Proč zrovna JAMU? Proč ta škola?

Já jsem to říkal už mockrát. Já jsem na gymnáziu propadl z francouzštiny a mně nic jiného nezbývalo. Bylo to rozhodnutí z nouze a dodneška toho nelituju. Protože potom jsem udělal reparát a mezitím mě přijali na Janáčkovu akademii múzických umění.

Co Vám naše škola dala? Nebo možná i naopak vzala?

Nevzala mně nic a dala mi všechno.

Můžete to nějak rozvést?

No já se teda nerad rozvádím, ale jako klidně to můžu rozvést. Když jsem nastoupil na tu školu, tak to bylo takové velmi příhodné období. Tehdy nás učili sami vynikající pedagogové, tudíž jsme mohli čerpat jen to nejlepší a končilo takové to období po Pražském jaru, protože já jsem nastupoval na konci roku 1968, začátek roku 1969. Bohužel pak se to zvrtilo, začala normalizace, nicméně ti pedagogové ještě nějaký čas zůstali a bylo to s nimi zkrátka fajn. Takže já jsem se na té škole naučil všechno, co se na té škole naučit dalo a strávil jsem tam překrásný léta a taky jsme hodně studovali, nevím, jestli to ještě znáte, v kavárně Slávia, naproti Janáčkově akademii, což dneska už je Hudební fakulta, ale tehdy jsme se tam učili herectví.

Na co nebo na koho nejraději vzpomínáte?

No na všechny ty skvělé pedagogy: Josef Karlík, Ladislav Lakomý, Milan Uhde, profesor Kopuleť, který nás učil šerm a měl takovou vzácnou manželku, se kterou se patrně poznal na stupni vítězů, protože ona byla o dvě hlavy větší a držela ho zkrátka... Ale jeden pedagog vedle druhého byl skvělý a taky vzpomínám na tu skvělou partu, nejenom v našem ročníku, ale napříč těmi čtyřmi ročníky, které tam tehdy byly. A když si vezmete ta jména: Skopal, Trávníček, Zedníček, Bartoška, Heřmánek, Veškrnová, Navrátil, Polívka... To byla docela silná sestava.

Vy už jste tedy JAMÁK vychozený, ale my pořád ještě studujeme na této škole. Je něco, co byste nám doporučil? Na co určitě nesmíme zapomenout? Čeho se naopak vyvarovat?

Hlavně to neberte smrtelně vážně. Prostě všechno, co vám pedagogové nabídnou, se snažte přijmout a snažte si to přetvořit pro sebe, po svém. A buďte svobodní – to je vše.

Je tedy něco, co se dá JAMU vytknout?

Já bych osobně JAMU nevytkl nic, protože mně dala krásný čtyři roky života, krásný vztahy se svými kamarády, se svými budoucími kolegy, krásný vztahy s našimi pedagogy, o kterých jsem už mluvil, takže já osobně Janáčkově akademii nemám co vytknout. Samozřejmě našly se tam takové momenty, jako jeden profesor, který mě ještě před promocí zkoušel z dějin světového divadla, ale to jsem si zasloužil.

Škola je jedna věc, ale přechod do praxe, to už je věc druhá. Je něco, co Vás překvapilo? Co jste třeba nečekal? Na co Vás třeba JAMU zapomněla připravit?

Mě překvapilo úplně všechno, protože jsem přišel do tehdy vznikajícího Divadla Husa na provázku, kde byli tři šlíení režiséři: Scherhauer, Pospíšil a Tálská a ti po nás chtěli úplně jiné věci, než jsme se učili na té škole. Takže jsme se v podstatě všechno začali učit znovu, protože takové věci jako step, akrobacie, skákat salta a takový věci, zpěv, mluvit cizími jazyky, hrát na všechny nástroje..., to zas ta škola po nás tolik nevyžadovala. Takže mně ten Provázek, řekl bych, dal další vysokou školu. A díky Provázku umím to, co umím, a jsem rád, že to umím.

Poslední otázka: co byste JAMU přál k jejím 70. narozeninám?

Popřál bych jí hodně zdraví a hodně nových, mladých, krásných studentů a studentek. Vidím kolem sebe, když se rozhlédnu, že tomu tak je. A popřál bych jí, aby byla stále tak dobrou a svobodnou školou, jakou byla za našich časů, i když se nám to tehdy trochu politicky zlomilo. Ale myslím, že jsme si svoji svobodu dokázali uchránit a díky tomu jsme absolvovali krásné čtyři roky na Janáčkově akademii, tak je mějte taky, ty krásné čtyři roky, a ať se z vás stanou úspěšní herci, audiovizuální pracovníci, manažeři, zpěváci, muzikáloví herci, prostě všechno, co ta škola umí vychovávat.

Jana Plodková

Co Vás přimělo se přihlásit na JAMU?

Tak to byla touha po herectví. Já jsem samozřejmě dělala i příjmačky na DAMU a na JAMU a naštěstí mi to vyšlo na JAMU.

Na co nejraději vzpomínáte ze svých studentských let?

Já to mám nejvíc spojeno s Nikou Brettschneiderovou, která byla naše hlavní pedagožka herectví, plus ještě Vladimír Kelbl, který tady už bohužel není. Takže jsem strašně ráda, že jsem ji tady mohla vidět po těch letech, mám to vlastně nejvíc s ní spojený, protože herecký hodiny s ní byly pro mě největší zážitek.

Co Vám JAMU nejvíc dala do praxe?

Všecko dohromady. Samozřejmě techniku, jak fungovat na jevišti a herectví nějak uchopit.

A je něco, co Vám naopak na JAMU chybělo?

Ne, vůbec, JAMU je si myslím skvělá škola a já jsem fakt jako byla šťastná, že jsme zrovna dostali Niku, protože ty hodiny s ní fakt... To bylo velký. A nikdy mě nenapadlo, že bych ještě něco potřebovala navíc, protože stejně, i kdybych tu školu třeba nedodělala, tak stejně se může stát to, že se tak nějak jakoby sama můžete utvořit. Ať už na jevišti nebo pro kameru. Takže mně ani nevdalo, že jsme nedělali hodiny pro kameru. To se člověk naučí nebo to má v sobě, to je úplně jedno. Ale samozřejmě vám škola dává hlavně to, že víte, jak fungovat na jevišti nebo jak se pohybovat, jak zkoušet a tak. To je skvělé.

Co byl v době studia Váš nejkrásnější zážitek?

Nejkrásnější? Já nevím, to asi nelze úplně říct, protože ty největší zážitky přicházely po škole (smích).

Co byste JAMU přála?

No já bych jí samozřejmě popřála šťastný studenty, šťastný profesory a aby to takhle fungovalo ještě dál.

Poslední čestní doktoři JAMU

Čtrnáctým čestným doktorem JAMU se stal proslulý divadelní režisér Eugenio Barba. Slavnostní shromáždění u příležitosti tohoto mimořádného aktu bylo součástí celoročních oslav 70. výročí založení JAMU. „Barba je vynikající představitel druhé divadelní reformy, zakladatel věhlasného divadla Nordisk Teaterlaboratorium/Odin Teatret, význačný divadelní režisér a v neposlední řadě je také přední znalec asijských divadelních technik a postupů jakož i zakladatel Mezinárodní školy divadelní antropologie,“ poznamenal na adresu oceňovaného muže prorektor JAMU Josef Kovalčuk.

V rámci oslav 70. výročí založení instituce udělila Janáčkova akademie múzických umění v Brně čestný doktorát rakouskému herci a režisérovi Otto Schenkovi. Sedmaosmdesátiletý Schenk je legendou operní režie a v pořadí patnáctou osobností dekorovanou nejvyšší hodností brněnské umělecké akademie. Zařadil se tak po bok dosavadních čestných doktorů: Rudolfa Firkušného, Ludvíka Kundery, Václava Havla, Jiřího Suchého, Sira Charlese Mackerrase, Ivana Vyskočila, Zdeňka Mácala, Sira Toma Stopparda, Pierra Bouleze, Emílie Vášáryové, Johna Tyrrella, Milana Uhdeho, Vojtěcha Jasného a Eugenia Barby.

Projekt specifického výzkumu: Herci s Downovým syndromem čili Who am I?

Jitka Vrbková

„Artistic research“ již dávno není na JAMU něčím ojedinělým. Propojit tvorbu s výzkumem umožňuje (zejména studentům doktorského studia) program grantů specifického výzkumu.

Nejinak to bylo s projektem Who am I?, který jsem s touto podporou realizovala v Divadle ALDENTE a kde vedle tří profesionálních divadelníků hrají herci s Downovým syndromem ve věku 11–18 let. Z DF JAMU se mnou spolupracovali studenti a pedagogové Iveta Kocifajová, Michal Nagy a Ondřej Klíč.

Downův syndrom (DS) je genetická odchylka, která se projevuje mentálním handicapem, typickými obličejovými rysy, odlišností postavy, sníženým svalovým napětím a dalším. Přeloženo do divadelního jazyka: herci mají jiné siluety postav, jiné (měkčí) pohyby, jiný (hlubší) hlas a výslovnost na hranici srozumitelnosti. Současně ale disponují výjimečnou jevištní přítomností, spontánností a emocionalitou. Nejsou schopni „falešných, nahaných“ emocí; neřeší, jak vlastně při hraní vypadají. Mnohé vyjádřil náš spolupracovník, hudebník Jan Kyncl: „Lidé s DS mne velmi zaujali svým velmi bohatým a svobodným vnitřním prostorem. Vyjevili se mi jako ještě původní biotop s veškerou faunou a flórou původního lesa. S nespoutaností a dravostí šelem, krásou a ladností antilop. Zkrátka se všemi atributy lidmi nezasažené přírody.“

Dá se tušit, že zužitkováním těchto předností musí vzniknout skvělé umělecké dílo; současně je ovšem potřeba najít takovou společnou řeč, která umožní jejich divadelní sílu tlumočit do divadelního tvaru.

Před samotným zkoušením jsme absolvovali několik hudebních, pohybových a hereckých workshopů, které měly za cíl přiblížit nás k této společné řeči: herce s DS vést k soustředění, výdrži a schopnosti fixovat; nás pak učily porozumět specifickému vnímání světa a divadelnímu citění herců s DS. Společně jsme absolvovali i intenzivní několikadenní workshop, při kterém jsme mohli proniknout do běžného života mladých lidí s DS, jelikož zde nebyli žádní asistenti ani rodiče a my jsme hercům s DS museli s běžnými denními činnostmi pomáhat sami. Hodně jsme taktéž hovořili s rodiči o aktuálních starostech i radostech jejich dětí. Inscenace tak byla do velké míry skutečně o našich hercích s DS, protože jsme mohli společným pobytím a rozpravami s rodiči pronikat do jejich světa.

Herci hrají mezi diváky, což umožňuje větší kontakt a také svobodnější pohyb herců s DS, jimž řízená mizanscéna na jevišti nesvědčí. „Prohřešky“ vůči původnímu scénáři (jichž se herci s DS rádi dopouštějí) nejsou nakonec nedostatkem, ale vhodným okořeněním, na něž musí daná jevištní situace brskně zareagovat.

Zkušenostmi s herci s DS, ať už divácká, režijní nebo herecká, je nejen po lidské, ale především po divadelní stránce velmi obohacující. Neděláme terapii, ale hledáme potenci tohoto typu divadla; jeho možnost obohatit divadlo těch „normálních“.

V tomto smyslu píše svou disertační práci; v tomto smyslu začínáme být i vnímáni, jak svědčí článek „Laskavě kritické dada“ Barbory Kašparové v Taneční zóně, kde mimo jiné píše: „Sama skutečnost, jak Divadlo Aldente s herci se specifickými potřebami pracuje, představuje angažovaný statement. Cílem je tvorba plnohodnotných inscenací a smyslem jejich zkoušení není jen terapie, ale i umělecká činnost. Na jednu stranu může Aldente působit jako divadlo lidí s ‚velkým srdcem‘, na stranu druhou ve Who am I? vyvstávají mezi řádky trefné paralely s žitou realitou natolik, že výpověď inscenace nezbuzuje ani tak sentiment jako pocit bezmoci a našťvanosti na chromý společenský systém.“

Komorní představení Who am I?, v němž vedle profesionálních divadelníků hrají dětští a mladiství herci s Downovým syndromem, nahlíží do života dětí a lidí s handicapem. Pomocí humoru a díky spontaneitě herců s Downovým syndromem boří předsudky a přibližuje nás jednoho ke druhému.

JAMU obrazem

Nový rektor JAMU Petr Oslzlý se zúčastnil výstražné studentské stávkou na brněnském náměstí Svobody, kterou podpořily desítky našich studentů. Ještě před stávkou vydal profesor Oslzlý prohlášení rektora JAMU k Výstražné stávce studentstva – VyjdiVen, kterým plně podpořil občanskou aktivitu studentů i jejich touhu žít v demokratické společnosti. Například na Divadelní fakultě Janáčkovy akademie múzických umění dostali studenti na polední hodiny stávky děkanské volno, aby se mohli zúčastnit shromáždění či debaty. Děkan Petr Francán studentům popřál dostatek občanské uvědomělosti i morální pevnosti.

Na rektorátě JAMU koncem března zasedala správní rada v novém složení. Vítáme dva její nové členy: senátorku JUDr. Elišku Wagnerovou, Ph.D., a ředitele Národního divadla Brno, MgA. Martina Glasera (na snímku zcela vpravo). Správní rada naší akademie, která při tomto zasedání schvalovala rozpočet na rok 2018 a Institucionální plány za rok 2017, dbá na zachování účelu, pro který byla JAMU zřízena, na uplatnění veřejného zájmu v její činnosti a na řádné hospodaření s jejím majetkem.

Při zahájení letošního 28. ročníku Mezinárodního festivalu divadelních škol SETKÁNÍ/ENCOUNTER 2018 nechyběl ani letošní ambasador festivalu, absolvent JAMU a známý herec Jiří Bartoška. Při slavnostním průvodu k zahájení přehlídky brněnští studenti vysadili v ulici Orlí dokonce strom jako výraz pospolitosti všech zúčastněných států. A přijeli mladí divadelníci skutečně z celého světa. Mezi festivalové nováčky patřila škola z Jihoafrické republiky, Arménie či prestižní londýnská Royal Academy of Dramatic Art.

Brněnská Janáčkova akademie múzických umění (JAMU) v loňském roce oslavila 70 let své existence. K tomuto významnému jubileu si škola nadělila reprezentativní publikaci, mapující její historii, a také dvouměsíční výstavu, která letos v březnu z prostor Divadla na Orlí putovala do Moravské zemské knihovny. Výstavu zahájil její hlavní autor prof. PhDr. Josef Kovalčuk, který zájemce také osobně provedl a ukázal jim mnoho zajímavých historických plakátů i fotek našich někdejších studentů a dnes již hereckých či hudebních hvězd.

Hudební fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně
ve spolupráci s Nadací Leoše Janáčka
Faculty of Music of Janáček Academy of Music and Performing Arts
Brno in partnership with Leoš Janáček Foundation

pod záštitou hejtmána Jihomoravského kraje JUDr. Bohumila Šimka
a primátora statutárního města Brna Ing. Petra Vokřála
under the patronage of Governor of the Region of South Moravia JUDr. Bohumil Šimek
and Mayor of the City of Brno Ing. Petr Vokřál

MEZINÁRODNÍ
SOUTĚŽ
LEOŠE JANAČKA

LEOŠ JANAČEK
INTERNATIONAL
COMPETITION

vypisuje **24.** ročník
Mezinárodní soutěže
Leoše Janáčka
announces **24th** Annual
Leoš Janáček
International Competition
in Brno

v oborech / in
**kontrabas /
double bass
violoncello**

8.–15. září 2018
8–15 September 2018

Soutěž se uskutečňuje za finanční podpory / The competition
will take place thanks to financial support from:

Nadace Leoše Janáčka | B | R | N | O | Jihomoravský kraj
MINISTERSTVO
KULTURY

Více informací na: <http://hf.jamu.cz/mezinarodni-soutez-leose-janacka/>
For more information: <http://hfenglish.jamu.cz/leos-janacek-international-competition/>

Životní jubilea zaměstnanců JAMU (druhé pololetí 2018)

Červenec

Rušňáková Michaela MgA.
Novotná Eva
Vaculovičová Ludmila
Stehlíková Marcela
Kalodová Karla
Hniličková Zdenka
Polická Jarmila Bc.
Pancl Pavel
Ševčík Marián
Kozánek Robert doc. MgA.
Rychlík Břetislav doc.
Zavarský Ján prof. Mgr.
Vaňáková Alena doc.
Kopecká Kateřina Ing.

Srpen

Kovalčuk Josef prof. PhDr
Zicha Miroslav
Jiraský Jan doc. MgA. Ph.D.
Turbová Jarmila PhDr.

Spurná Pavlína MgA.

Jarošová Jana

Září

Vala Michal
Gajan Ivan doc. MgA.
Plešák Miroslav prof. PhDr.
Palaniyappan Zuzana BcA.
Šíkalová Alena

Říjen

Nesvadbová Radka MgA.
Kopecký Radim
Krobot Ivo prof. MgA.

Listopad

Humlíčková Jana Bc.
Pařízková Lucie
Matulík Vojtěch
Dopitová Zdenka

Prosinec

Rovňák Gabriel MgA. Ph.D.
Teslya Tatiana

Autoři čísla 2018/I

prof. PhDr. Jindra Bártová – vedoucí Katedry hudebních a humanitních věd HF JAMU
doc. PhDr. Alena Blažejovská – Ateliér rozhlasové a TV dramaturgie a scenáristiky DF JAMU
doc. PhDr. Veronika Broulíková – vedoucí Ateliéru výchovné dramatiky pro Neslyšící DF JAMU
Stanislav Čaban – student oboru Divadelní management se zaměřením na produkční management DF JAMU
Mgr. Klára Hanáková, Ph.D. – ředitelka Nakladatelství JAMU
doc. Mgr. MgA. Monika Holá, Ph.D. – Katedra hudebních a humanitních věd HF JAMU
doc. František Kantor – Katedra dechových nástrojů HF JAMU
prof. PhDr. Josef Kovalčuk – prorektor pro vědu a výzkum
BcA. Mgr. Radka Kulichová, DiS. – odborná asistentka AVDN na DF JAMU
Mgr. Luboš Mareček – specialista pro vnější vztahy – rektorát JAMU
prof. Mgr. Milan Polák – Katedra dechových nástrojů HF JAMU
Mgr. Jana Michálková Slimáčková, Ph.D. – odborná asistentka HF JAMU
prof. PhDr. Miroslav Plešák – ateliér režie a dramaturgie DF JAMU
BcA. Barbora Rosochová – studentka oboru Divadelní management se zaměřením na producentství DF JAMU
MgA. Gabriel Rovňák, Ph.D. – Katedra kompozice, dirigování a operní režie HF JAMU
MgA. Eva Schulzová, Ph.D. – odborná asistentka Ateliéru rozhlasové a TV dramaturgie a scenáristiky DF JAMU
MgA. Jiří Suchánek – doktorand oboru Kompozice a teorie kompozice HF JAMU
doc. MgA. Zdeněk Šmukař – vedoucí Katedry zpěvu HF JAMU
doc. MgA. Jaroslav Šťastný, Ph.D. – Katedra kompozice, dirigování a operní režie HF JAMU
Mgr. et Mgr. Klára Škrobánková – vědecká pracovnice Kabinetu pro výzkum divadla a dramatu DF JAMU
Mgr. Daniela Tesaříková Vacková – odborná asistentka AVDN na DF JAMU
Doc. PhDr. Jana Vrabcová – vysokoškolský pedagog, absolventka U3V na HF JAMU
Doc. PhDr. Jiří Zahradka, Ph.D. – Moravské zemské muzeum – vedoucí Oddělení dějin hudby

Občasník JAMU 2018/I

Redakčně připravil: Luboš Mareček
Jazykové korektury: Klára Hanáková,
Miroslav Plešák
Typografie: Václav Kovář
Grafická úprava a sazba: Hana Baláčková
E-mail: marecek@jamu.cz
Tisk: Nakladatelství JAMU